БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

(8959) | 1959 оной июниин 2, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Үнеэдээ үдэр һүнигүй адуулха

…н гүрэнтэй Бурятороной …урааараа нэгэдэһээр 300 жэл …ной баярай һайндэрые ажа…хим бэлэгээр угтахын тула …ликымнай ажалшад эдэбхи …эйгээр ажаллажа, хахад жэ…э түсэб, уялгануудые уридша…үүргэхэ гэжэ оролдоно. Тэрэ колхоз, совхозуудай һаали…неэдэйнгээ һү шэмые дээшэ…, гүрэндэ һү худалдаха ха…лэйнгээ түсэбые үлүүлэн …э мүрысөө дэлгэрүүлээ.

…хээр һааха социалистическэ …ндэ Байкало-Кударын, При…иин аймагуудай һаалишад, …д нилээд һайн үрэ дүн түй…нгэрһэн дүрбэн һара 25 хо…туршада Прибайкалиин ай… колхозууд үнеэн бүриһөө …эргээр 631 килограмм һү …гүрэндэ һү худалдаха хахад …нгээ түсэбые дала гаран про…үүргэһэн байха юм. Түүхэтэ …рэй хүндэлэлдэ аймагай һаа… үнеэн бүриһөө июнь һарада …илограмм һү һааха уялга … тэрэнээ бэелүүлхын хойно… оролдосотойгоор ажаллана. …ю-Кударын Ленинэй нэрэм… «Знамя Октября», «Заветы …» болон бусад колхозууд …э үдэр һүнигүй адуулжа, бэл… дээрэнь хоёр—гурба дахин …э һаадаг болонхой. Ленинэй …кэтэ колхозой эрхим һаали… …латонида Орлова дүрбэн һа… …07 литр һү һаажа, энэ хоёр … үнеэн бүриһөө 600 литр һү … гэжэ шиидээд, хэзээ хэзээ…ээ урма зоригтойгоор хүдэл…хэр Орловагай жэшээгээр …й һаалишад, малшадай дун…налистическэ мүрысөөн үргэ…элгэрэнхэй.

…дые үдэр һүнигүй адуулжа, …лгые дээшэлүүлхэ тушаа … аймагай колхозуудта эм…эй ехэхэн хүдэлмэри хэгдэнэ. …ймагай Сталинай нэрэмжэтэ …ой Харьяастын гүүртын һаа… мал адуулагшад июнь һа…неэн бүриһөө дунда зэр…0 литр һү һааха уялга абаад, … бэелүүлхын хойноһоо орол… үнеэдээ хашаада оруулангүй …эн сүүдхэ соо адуулна. Тэрэ…аар үнеэдэй һү шэмэнь хоёр …шахуу нэмэһэн байна.

…эбэшье һү һааха, түрэн…далдаха түсэб, уялганууд … дээрээ муугаар дүүргэгдэ…һаар. Республикын колхоз … совхозууд гүрэндэ һү худал…тушааха хахад жэлэйнгээ тү… майн 20-ной байдалаар арай…жэ хахадлаад байнхай. Тиин … Заиграйн, Хориин, Ториин …й колхозууд, совхозууд һү …а түсэбөө 40 гаран процент …. Энээн дээрэһээ харахада, … һү худалдаха хахад жэлэй … амжалтатайгаар дүүргэхэ … нилээд ехэ бэрхэшээлнүүд …доод байна. Республикын … колхозууд һү һаалгаяа нё…ойхиһоо доошолуулаад байн… …олхоз, совхозуудай хүтэлбэ…эдэй эрид шанга хэмжээ …й дээрэһээ, мүн мал адуу…дай, һаалишадай оролдосо… … ажаллаһанһаа боложо, һүн …гаар һаагдаһаар.

…бүгэдэ юун дээрэһээ болоноб …нэн түрүүн колхозуудай хү…илэгшэд, КПСС-эй айкомууд … аймгүйсэдкомууд фермэ, …нүүдэй хүдэлмэриие саг үр…хинан шалганагүй, доторойнь …боломжонуудые элирүүлжэ, …е гүйсэдөөр ашаглаха тушаа … хэмжээ абаагүй байһаар. … аймагай хүтэлбэрилэгшэд

колхозуудта хэды шэнээн һүнэй һаагдажа, үнеэдэй ямараар адуулагдажа, эдеэлүүлэгдэжэ байһые һайса мэдэдэггүй. Һүниин бэлшээри дээрэ ябажа байгаад шалгадаг хүтэлбэрилэгшэдые олохонь бэрхэтэй.

Зунай бэлшээри дээрэ адуулагдадаг үнеэдтэ таримал ногоо сабшажа эдюулхэ хэрэгые хаа хаанагүй эмхидхэхэ талаар бэлэдхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Ногоон конвейертэ зорюулжа тарилга хэхэ түсэбөө олохон ажахынууд дүүргэнэгүй. Энэ талаар Прибайкалиин аймагай колхозуудай дүй дүршэл һайшаалтай. Энэ аймагай колхозуудта бүри намар байхада нэмэлтэ тэжээлдэ зорюулагдажа хара орооһон таригдаа һэн. Тэрэнээ июниин хахадһаа эхилжэ сабшаад, үнеэдтээ үгэжэ байхаар хараална. Мүн апрелиин тэнгээр иимэ зорилготойгоор хабарай хара тарян, овёс горох хоёрые холижо таряа.

Мүнөө үедэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй, бүхы һаалишадай, мал адуулагшадай зорилго юуб гэхэдэ, үнеэдэйнгээ харууһалга, эдеэлүүлгые эрид һайжаруулжа, тэдэнээ түрүүшүүлэй жэшээгээр үдэр һүнигүй адуулжа, бэлшээри дээрэнь үдэртөө 2—3 дахин һаажа байха хэрэг болоно. Тиин һаалиин гүүртын үнеэдые хоёр халаанда адуулхыень дүй дүршэл ехэтэй, ажалдаа шалгарһан хүнүүдые томилхо хэрэгтэй. Бэлшээри дээрэ үнеэдые дуран соонь уһалжа байха шухала. Бэлшээриин газарые зүбөөр, ашагтайгаар хэрэглэхэ, тэрэниие хэдэн газар хубаарилжа, тэндээ малаа ээлжээгээр адуулжа байха хэрэгтэй.

Һү һааха уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула һаалишад болон мал адуулагшадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха, социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ, тэдэниие тусхай хубсаһа хунараар хангаха гээшэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй нангин уялга мүн. Зунай бэлшээриин үедэ һаалишад, малшадай культурна эрилтэнүүдые хангаха зорилгоор улаан булангуудые эмхидхэхэ, тэндэ радио шагнаха, шэнэ газетэ болон журналнуудые уншаха арга олгохо ёһотойбди.

Колхоз болон совхозуудай партийна эхин организацинууд социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые үдэр бүри бүридхэжэ, хэнэй түрүүлжэ, хэнэй гээгдэжэ ябаһые саг үргэлжэ тодорхойлжо байха уялгатай. Түрүү гүүртэнүүдтэ дамжуулгын Улаан туг, түрүү һаалишадта улаан вымпелнүүд барюулагдажа байха зэргэтэй.

Аймагуудай партийна, советскэ органуудай, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд гол анхаралаа һү һааха, гүрэндэ худалдаха, тушааха хэрэгтэ хандуулжа, олониитын эдэбхи үүсхэлые али болохоор дэлгэрүүлхэ, һаалишан, малшан бүхэнэй абаһан уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэнь бодото туһаламжа хүргэхэ уялгатай. Энэ ехэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ коммунистнууд болон комсомолшууд ябалсажа, Бурят оронойнгоо түүхэтэ һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха хэрэгтэ бүхы колхознигуудые, совхозой хүдэлмэришэдые эдэбхитэйгээр элсүүлхэ байһаниинь дамжаггүй.

Нүхэд һаалишад, мал адуулагшад! Түрүүшүүлэй жэшээгээр үнеэдээ үдэр һүнигүй адуулжа, бэлшээри дээрэнь һаажа байгаад, нэмэлтэ ногоон тэжээл эдюулжэ байгаад, июнь һарада бүхы колхозоороо, аймагаараа үнеэн бүриһөө 280—300 литрһээ доошо бэшэ һү һаахын түлөө оролдогты!

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

…зохёолшо Л. М. Леоновые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

…зохёолшо Л. М. Леоновой жара наһа гүйсэһэнтэй дашарам… советскэ литература хүгжөөлгэдэ тэрэнэй гайхамшагта … харуулһые тэмдэглэжэ, нүхэр **Леонов** Леонид Максимови…енинэй орденоор шагнаха.

…эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **К. ВОРОШИЛОВ.**
…эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**
…, Кремль. 1959 оной майн 30.

…болон Албаниин Арадай Республикын партийно-правительственнэ делегацинуудай хоорондо хэлсээн болоо

…НА, майн 29. (ТАСС). Ал… телеграфна агентствын мэ…эй ёһоор, СССР-эй болон …н Арадай Республикын пар…правительственнэ делегаци… хоорондо хэлсээн майн 29-…жэлөө.

Делегацинууд хоёр оронуудай һонирхожо байһан хэдэ хэдэн асуудалнуудаар һаналаа ойлголсоһон байна. Хэлсээн үнэн зүрхэнэй, хани барисаанай оршон байдалда үнгэржэ, хоёр оронуудай гүйсэд нэгэн һаналтай байһые харуулаа.

СОВЕТСКО-АЛБАНСКА ХАМТЫН МЭДҮҮЛГЭ

Советскэ Союзай, Албаниин Арадай Республикын партийно-правительственнэ делегацинуудай хоорондо энэ жэлэй майн 30-да Тиранада хамтын мэдүүлгэ баталагдаа.

Советскэ партийно-правительственнэ делегациин Албанида ерээд байха үедэ хэлсээнүүд боложо, Советскэ Союз болон Албаниин Арадай Республикын арадуудай хоорондохи харилсаае, ахадүүгэй хани барисаае саашадань хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ асуудалнуудаар, тэрэшэлэн хоёр талада хабаатай уласхоорондын мүнөөнэй эгээ шухала шухала асуудалнуудаар һаналаа андалдаһан үргэн хөөрэлдөөн болоһон байна гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Үнэн зүрхэнэй, һаналаа ойлголсолгын оршон байдалда хөөрэлдөөн боложо, энэ хэлсээн зүбшэһэн асуудалнуудаараа нэгэн һаналтай байһаниие харуулба.

Хоёр оронуудай партийно-правительственнэ делегацинууд, гэжэ мэдүүлгэ дотор заагдана, пролетарска интернационализмын, тэгшэ эрхын, национальна бэеэ даанхай, газар уһанай ойроо хүртэшэгүй байлгын, ондоо гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгтэ хамааралсахагүй гуримуудай һөөр, аха дүүгэй нягта хани барисаае, хоорондоо туһалалсаха байлгын үндэһөөр хоёр оронуудай хоорондохи харилсаан хүгжэжэ байһан гэжэ нэгэн һаналтайгаар тэмдэглэнэ. Марксистско-ленинскэ нэгэ хараа бодолтой, социализм, коммунизм байгуулха гэһэн нэгэ уг зорилготой байһан, амгалан тайбанай, арадуудай аюулгүй байдалай түлөө тэмсэжэ байһан ушар хадаа энэ харилсаанай үндэһэ һуури болоно.

Ажалай партиингаа хүтэлбэри доро, социалистическэ лагериин оронуудай туһаламжаар, албан арад түүхэтэ богонихон болзор соо оронойнгоо түхэл шарайе танигдашагүйгөөр хубилгаа, гэзэгэнгэ аграрна байһаниие аграрно-индустриальна орон болгожо шадаа гэжэ советскэ партийно-правительственнэ делегаци ехээр сэдьхэлээ ханан тэмдэглэнэ.

Хоёр оронуудай аша туһада бэелүүлэгдэжэ байһан экономическа болон культурна харилсаанай мүнөөнэй байдалышье, саашадаа хүгжэхэ арга боломжонуудышье хоёр тала гүйсэдөөр һайшаажа байгаа.

Социалистическэ байгуулалтынай бүхы һалбаринуудта Советскэ Союз һайн һайхан сэдьхэлээрээ али бүхы туһаламжа үзүүлжэ байгаа гэжэ Албаниин делегаци мэдэрнэ. Советско-албанска хэлсээнэй баталагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн хоёрхон жэл соо Советскэ Союз Албанида хамта 526 миллион түхэригэй хэдэ хэдэн удаан болзорой урьһаламжа үгөө.

Советскэ Союз Албани хоёрой хоорондохи хани барисаае бүхы хэмжээгээр саашадаашье хүгжөөхөөр эрид шиидэнги байһанаа хоёр талын делегаци дахинаа батална мэдүүлбэ. СССР-тэ коммунизм байгуулгын асари ехэ зорилгонуудай, Албаниин экономическэ хүгжөөхэ түсэбүүдэй табигдаад байхада энэ хани барисаае саашадань хүгжөөхэ үргэн зам нээгдэжэ үгэнэ.

Уласхоорондын мүнөөнэй байдал хадаа түгшүүрилтэ байдалые һулаpуулха, шэнэ дайнай аюулнуудые усадхаха талаар хойшолуулашагүй, тодорхой хэмжээнүүдые абахыень гүрэнүүдэй, тэдэнэй правительствонуудай урда эрид шууд эрилтэ табижа байна гэжэ хоёр делегаци нэтэн һаналтайгаар мэдүүлнэ:

Мүнөө сагта хойшолуулангүй шиидхэхэ шухала асуудалнуудай нэгэн юуб гэхэдэ, Германитай эбэй договор баталха, Баруун Германида эзэмдэлгын гурим усадхаха хэрэгтэй.

Хоёр делегаци, гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ, Европын дунда атомна, водородно, ракетнэ буу зэбсэгүүдһээ сүлөө зоно бии болгохо шухала гэжэ дахинаа баталан мэдүүлнэ. Тиигээ һаа мүнөө Европын түбидэ үзэгдэжэ байһан түгшүүрилтэ байдал нилээд һуларха, Германиин дай жүрөөдэгшэдэй һэргэн бодохо замда һаад ушаруулагдаха, уласхоорондын харилсаанда һайнаар нүлөөлхэ байха.

Хүршэ оронуудтайгаа Албаниин харилсаагаа һайжаруулхын тулада Албаниин правительствын оролдолго гаргажа байһаниие советскэ делегаци гүйсэдөөр дэмжэнэ.

Бэе бэеэ хүндэлжэ, тэгшэ эрхэтэй, бэе бэенэйнгээ дотоодын хэрэгтэ хамааралсахагүй гуримай үндэһөөр гүрэнэй талаһаа Югославиин Арадай Федеративна Республикатай саашадаашье харилсаагаа хүгжөөжэ байхаар бэлэн байһан тухайгаа хоёр тала мэдүүлнэ.

Энэ зүгтэ атомна зэбсэгһээ сүлөө зоно бии болгохо һаа, Балканиин хахад аралай, Адриатикын арадуудай аша туһада тааража байгаа гэжэ Советскэ правительство болон Албаниин правительство тоолоно.

Социалистическэ оронуудта эсэргүү шэглүүлэн, империалистическэ бүлэглэлнүүдэй сэргэг түхеэрэлтэ хэжэ байһан баримтануудые хараадаа абан, гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ, бэе хамгаалхын Варшавска договорой шухала удхашанартай үүргэ дүүргэжэ байһыень делегацинууд онсолон тэмдэглэнэ. Энэ договор хадаа эб найрамдал сахиха, тэрэнээ хабаадагшадай аюулгүй байдалые хамтаараа хамгаалха шухала арга мүн.

Колониализмда эсэргүү тэмсэжэ байгаа Ази, Африкын арадуудые бүрин дэмжэжэ, Хитадай Арадай Республикын дотоодын хэрэгтэ империалистнуудай зонхилхо бүлэгүүдэй хамааралсаха һэдэлгэ гаргажа байһыень буруушаажа, Хитадай бүхы газар дайдые гүйсэдөөр сүлөөлхын, нэгэдхэхын тулада хитад арадай хэжэ байһан үнэн зүб тэмсэлые дэмжэжэ, ООН-до Хитадай Арадай Республикада хуулита һууриинһаа олгохо тухай дахинаа хэлэжэ байһан тухайгаа Советскэ, Албанска правительствонууд мэдүүлнэ.

КПСС-эй, Албаниин ажалай партиин түлөөлэгшэд, гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ, өөһэдынгөө партинуудай ажал-ябуулгын шухала асуудалнуудаар, мүнөө сагай уласхоорондын коммунистическэ, хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй шухала шухала асуудалнуудаар һаналаа андалдалсаа, тэрэшэлэн КПСС, АПТ хоёрой хоорондохи харилсаанда хабаатай хэдэ хэдэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ. Зүбшэн хэлсэһэн бүхы асуудалнуудаараа хоёр партиин гүйсэд нэгэн һаналтай байһаниие хоёр тала тэмдэглэбэ.

Хэлсээнэйнгээ дүнгүүдые тон һайшаажа байһанаа хоёр оронуудай партийно-правительственнэ делегацинууд мэдүүлээд, нягта хани харилсаагаа, советскэ, албанска арадуудай хоорондохи аха дүүгэй хани барисаае саашадань хүгжөөхэ бүхы арга боломжонууд бии гэжэ тэмдэглэнэ гээд хамтын мэдүүлгын түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

Советскэ Союзай, Албаниин Арадай Республикын партийно-правительственнэ делегацинуудай хоорондохи хэлсээнэй дүнгүүд тухай хамтын мэдүүлгэдэ гар табилга

ТИРАНА, майн 30. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Мүнөөдэр Министрнүүдэй Соведэй Байшанда Советскэ Союзай, Албаниин Арадай Республикын партийно-правительственнэ делегацинуудай хэлсээн тухай хамтын мэдүүлгэдэ гар табилган болоо.

Хамтын мэдүүлгэдэ советскэ талаһаа КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, Албаниин талаһаа—Албаниин Ажалай партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь Энвер Ходжа, Албаниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Мехмет Шеху гар табяа.

СССР-эй партийно-правительственнэ делегаци Тиранада ерээд байһаар

ТИРАНА, майн 30. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Нүхэр Никита Сергеевич Хрущевто Тиранай хүндэтэ эрхэтэн гэһэн нэрэ зэргэ олгоһон ёһолол Тиранай городской Соведэй байшан соо мүнөөдэр болоо.

Н. С. Хрущев түрүүтэй Советскэ Союзай партийно-правительственнэ делегаци, Энвер Ходжа, Мехмет Шеху, Хаджи Леши болон Албаниин бусад хүтэлбэрилхы ажалябуулагшад, мүн Тирана хотын олониитын түлөөлэгшэд ёһололдо ерэһэн байна.

Тирана хотын Арадай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Рифат Делья Тиранай хүндэтэ эрхэтэн гэһэн диплом Н. С. Хрущевто барюулха зуураа, үгэ хэлэбэ. СССР-эй партийно-правительственнэ делегациие толгойлогшо Н. С. Хрущев нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан харюугай үгэ хэлээ.

Удаань совет айлшад Сталинай нэрэмжэтэ бульварта ошоод, Тиранада ерэһэнэйнгээ дурасхаал болгон тэндэхи паркда нүхэр Н. С. Хрущев хоёр модо һуулгаба.

Һүүлээрнь совет айлшад Тиранай гүрэнэй университедтэ ошожо, һуралсалай лаборатори болон кабинедүүдые хараа. Университедэй байшангай дэргэдэхи талмай дээрэ университедэй студентнэр, багшанар сугларба. Университедэй ректор Зия Клечи сугларагшадай үмэнэһөө нүхэр Н. С. Хрущевые, мүн делегациин гэшүүдые амаршалба. Н. С. Хрущев харюугай үгэ хэлээ.

Олон зоной хабаадаһан митинг болоо

ТИРАНА, майн 30. **(ТАСС-эй тусхай корр).** Албано-совет хани барисаанда зорюулагдаһан олон зоной хабаадаһан митинг мүнөөдэр үдын хойто тээ Тиранай Скандербега гэжэ талмай дээрэ болоо. Албаниин ниислэл хотын болон дүтэ шадарай тосхонуудай ажаһуугшад тэрэ уужам ехэ талмайе, тэрэ багай үйлсэнүүдые дүүрэн суглараа.

Н. С. Хрущевой, партийно-правительственнэ делегациин гэшүүдэй, нүхэд Энвер Ходжа, Мехмет Шеху, Хаджи Леши болон Албаниин бусад хүтэлбэрилэгшэдэй трибунада гарахадань талмай дээрэ нэрьемэ альга ташалга боложо, «Ура» гэһэн үгэнүүд зэдэлнэ. Хүндэтэ совет айлшадые митингдэ хабаадагшад үнэн зүрхэнһөө аха дүүгэйхеэр амаршалба.

АПТ-гэй Тиранай городской комитедэй нэгэдэхи секретарь Рапо Дервиши митинг нээбэ. АПТ-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Энвер Ходжада үгэ үгэхэдэнь митингдэ хабаадагшад халуунаар амаршалһан байна.

Удаань советскэ делегациие толгойлогшо Н. С. Хрущев микрофондо ерэбэ. Талмай дээрэ дахинаа нэрьемэ альга ташалга боложо, Советскэ Союзай, КПСС-эй, албано-совет хани барисаанай хүндэлэлдэ амаршалгын үгэнүүд сууряатана.

Нүхэд Энвер Ходжа Н. С. Хрущев хоёрой үгэ хэлэжэ байхада нэгэнтэ бэшэ нэрьемэ оваци болоо.

Советскэ Союзай партийно-правительственнэ делегациин зарим гэшүүд Албаниһаа бусаба

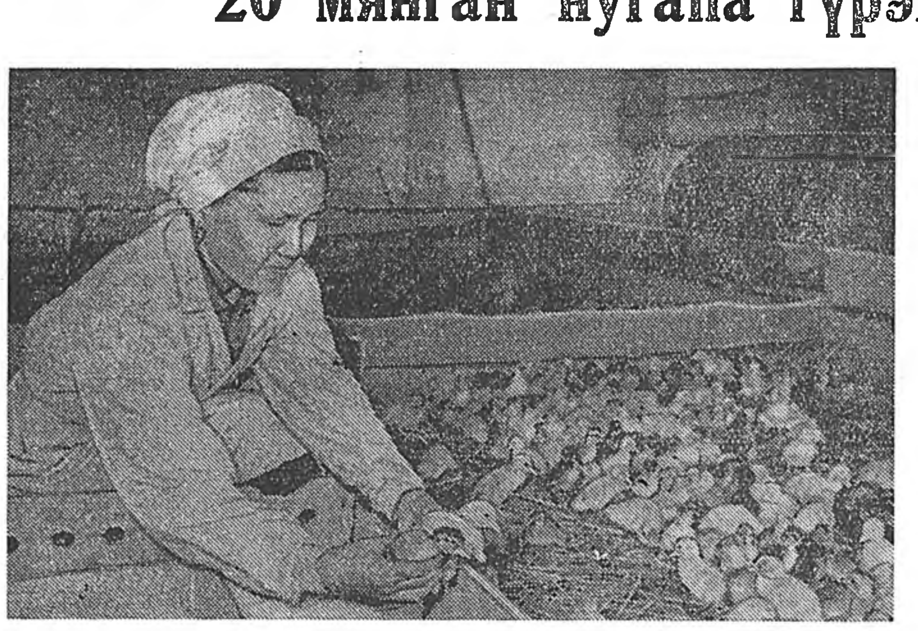
Советскэ Союзай партийно-правительственнэ делегациин гэшүүд—КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр Н. А. Мухитдинов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо нүхэр Н. П. Фирюбин, ВЦСПС-эй секретарь нүхэр А. А. Булгаков, Грузиин КП-гэй ЦК-гэй секретарь нүхэр Ф. Д. Думбадзе, Таджикистанай КП-гэй ЦК-гэй секретарь нүхэр Д. Расулов, Азербайджанай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр С. А. Везиров болон КПСС-эй ЦК-гэй таһагые даагшын орлогшо нүхэр И. Т. Виноградов Албаниин Арадай Республика соогуур аяншалжа ябаһанаа майн 31-дэ бусахаяа мордоо.

Делегациие толгойлогшо—КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев болон делегациин гэшүүн СССР-эй Оборонын министр нүхэр Р. Я. Малиновский хэдэн үдэрэй турша соо Албани соогуур аяншалалгаяа үргэлжэлүүлхэ байна.

Албаниһаа бусажа ерэһэн Советскэ Союзай партийно-правительственнэ делегациин гэшүүдые КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь Е. А. Фурцева, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо А. Н. Косыгин болон бусад Внуковска аэродром дээрэ угтаһан байна.

Советскэ партийно-правительственнэ делегациин гэшүүдые аэродром дээрэ сугларагшад халуунаар амаршалаа.

20 мянган нугаһа гүрэндөө худалдахын түлөө

Иимэ зорилго Байкало-Кударын аймагай «Знамя Октября» колхозой правлени, партийна эхин организаци, тэндэхи шубуушад урдаа табиһан байгаа. Теэд энэмнай бараг хэрэг бэшэ, нилээд оролдолго, үүсхэл гаргаха уялга ха юм даа.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ, абаһан уялгаяа дүүргэхэ гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд, коммунистнууд, мүн шубуушад оролдоно. Республика дотороо эгээн түрүүлэн колхоздоо инкубатор худалдажа абаад, гансахан өөһэдынгөө хэрэгсэлдэ бэшэ, мүн хүршэ колхозуудтаа дальбараануудые гаргажа үгэнэ. Мүнөө эндэ 6 мянгаад нугаһанай, тахяагай дальбараанууд гаргагдаад, фермэ дээрэ дэгжээгдэжэ байнхай.

Дальбараануудай байһан байрада ороходо угаа дулаан. Хөөрхэн хошуутай, шаб шарахан нугаһанай ангаахайнууд хабтаганажа ябаад иишэ тиишээ гүйлдэнэ.

—Байрадамнай 27—28 градус дулаан гээшэ. Энээхэн амитадые иигэжэ харууһалаагүйдэ бүтэхэгүй, —гэжэ шубуушад мэдүүлнэ.

Үнэхөөр шубуушадай оролдосотойгоор хүдэлһэнэйл ашаар дальбараануудынь гарза хоролтогүйгөөр дэгжээгдэнэ. Ахалагша шубуушан Мария Ивановна Хабусова нугаһанай ангаахай томо болгохо талаар нилээд дүй дүршэлтэй болонхой. Тэрэнэй нёдондо жэлдэ дэгжээһэн дальбараанууд мүнөө 1500 гаран томо гэгшын сагаан нугаһанууд болошоод, фермын газаагуур хаагалалдана (2-дохи зураг).

—Эдэ нугаһадһаа абаһан үндэгээ инкубатортаа тушаажа, ангаахайнуудые гарганабди,—гэжэ нүхэр Хабусова мэдүүлбэ.—Энэ жэлэй январь—март һарануудта 10 мянган үндэгэ, апрельдэ 4 мянгые абажа тушаагаабди. Май, июнь һарануудта бүришье олон үндэгэн абтаха. Юуб гэхэдэ, эдэ һарануудта нугаһад түлэг дундаа үндэгэлдэг. Жэл соо нугаһан бүриһөө 70 үндэгэ абаха гэһэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэбди,—гэжэ тэрэ нэмээбэ.

Шубуушад илангаяа жэжэ дальбараануудые һайса эдеэлүүлхые оролдоно. Ангаахайнуудай жэжэ байхада болоһон үндэгэ, шара будаа, холимол тэжээл, бутаруулһан шэниисэ, морковь, капуста, мүн үй рүүлһэн үбһэ эдюулдэг байна. Эдэ бүгэдэһөө гадна минеральна тэжээл: мел, мяха-яһанай гурил тэдэнэртэ үгтэдэг. Тэрэшэлэн хэршэһэн загаһаар эдеэлүүлдэг.

—Дальбараанууд 20—25 хоноболо гарһаа гаража эхилдэг. Энэ үедөө ангаахайнууд уһан дээрэ гаража, эдихэ юумэ өөһэдөө олодог байха,—гэжэ шубуушад хөөрэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ тэдэнэр шубуудаа бишыхан нуур таляанаар олон ольторог дээрэ гаргаа.

— Россин гүрэнтэй Бурятороной нэгэдэһээр 300 жэл болоһоной алдарта һайндэрые ажалай эрхим бэлэгээр угтахын тула абаһан уялгануудаа эрхимээр дүүргэнэбди. Гүрэндэ үндэгэ тушааха бүхэли жэлэйнгээ түсэб июнь һарада дүүргэээд, һайндэр хүрэтэр түсэбһөө гадуур 15 мянган нугаһанай үндэгэ тушааха зорилготойбди,—гэжэ нугаһашад омогтойгоор хэлэнэ. Тэдэнэрэй зориһондоо хүрэхэ байһанда һэжэг байхагүй.

1-дэхи зураг дээрэ ахалагша шубуушан Мария Хабусова инкубаторһаа асарһан дальбараануудаа гаргажа байна.

Б. Гылыков,
манай тусхай корр.
Л. Хайдуровай фото.

Партийна эхин организацинуудта

Эрхим ажалай жэшээ харуулагшад

Арга боломжонуудаа һайса тооложо үзөөд, ажал хүдэлмэреэ али бүхы талаһаань зүбшэн хэлсээд, манай колхозой гэшүүд долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ горьтойхон уялга—га бүриһөө 11 центнерһээ бага бэшэ орооһо таряанай, 150 центнер хартаабхын, 140 центнер огородой эдеэнэй ургаса хуряаха, малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, хамта 2550 центнер мяха абаха, 6855 центнер һү һааха, 162 центнер нооһо хайшалха гэһэн уялга абаһан юм. Тиихэдэ хамтымнай уялга дотор мүн малдаа элбэг ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаһан байгаа. Тэжээлэй таримал ургамалнуудай, тон түрүүндэ, кукурузын, корнеплодуудай, наран сэсэгэй, мүн сабшалангуудай ургаса дээшэлүүлхэ талаар горьтойхон уялганууд абтаһан байна.

Иимэ уялга абаад, хэлэһэн үгэдөө эзэн болохын тулада шанга тэмсэл дэлгэрүүлхэ гээшэ колхозой партийна организациин шухала зорилго мүн. Уялгын баталагдамсаар партийна бюро ажахын элдэб һалбаринуудта коммунистнууд болон комсомолшуудай ямараар хубаарилагдаад, ажаллажа байһан асуудалые хаража үзөө һэн. Тиигээд хэдэн хүнүүдые хүдэлмэриин эгээ шухала, харюусалгатай газарнуудта ажаллахаар эльгээһэн байна. Мүнөө 41 коммунистнууд болон партиин гэшүүнэй кандидатнуудай 8-ниинь малшадаар, 14 хүн таряан ажалда, тракторна бригадануудта ажаллажа байнхай. Мүн огородой бригадада, луговодуудай дунда, ажалай бусадшье шухала һалбаринуудта коммунистнууд табигданхай.

Тиигээд тэдэнэр зонойнгоо дунда эрид шанга тэмсэл дэлгэрүүлжэ байдаг. Тон түрүүндэ, өөһэдөө эрхим ажалай жэшээ харуулан, сугтаа хүдэлдэг нүхэдөө шэн зоригто ажалда урмашуулдаг байна.

Хонишодой дунда коммунист Максим Зубакин ехэ хүндэтэй, солотой хүн юм. Тэрэ мүнөө жэл хонидоо үхэл гарзагүйгөөр, тарган тобироор ондо оруулаад, зуун эхэ хонин бүриһөө 80-яад хурьга абажа түлжүүлээ. Намартаа зуун эхэ хонин бүриин үшөө 30 хурьга абаха зорилготой.

Һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ коммунист Никита Владимирович Шигинэй хүтэлбэрилдэг нэгэдэхи һаалиин фермынхид түрүүлжэ ябана. Фермын һаалишад үнгэрэгшэ һаранууд соо үнеэн бүриин 500 гаран литр һү һаанхай. Зарим түрүү һаалишад, жэшээлхэдэ, Тамара Иванова, Татьяна Шипицына гэгшэд 5 һара шахуу саг соо үнеэн бүриин 700—800 литр һү һаагаа.

Мүн коммунист адуулгашан Кирилл Шигин, луговод Цыренжап Агбанов гэгшэд хододоо үнэн сэхэ, оролдосотой ажалай жэшээ харуулжа байдаг. Эдэбхитэй колхознигууд Цыбикдоржо Цыренов, Дугар-Цырен Батомункуев гэгшэдэй жэшээтэ ажалые тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Ямаршье ажалда, хаанашье хүдэлжэ байһан коммунистнууд колхознигуудайнгаа дунда социалистическэ мүрысөө үүсхэжэ, дэлгэрүүлжэ байдаг. Юрэнхыдөө партийна бюро социалистическэ мүрысөө хүтэлбэрилхэ хэрэгээ яһала һайжаруулаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ жэлэй эхеэр тус тустань һаалишадай, хонишодой зүблөө үнгэргэжэ, мүрысөөнэй гурим зохёогоо һэн. Тиигээд бүхы һаалишад, хонишод мүрысөөндэ хабаадуулагдаһан байгаа. Һүүлээрнь луговодуудтай, механизаторнуудтай, огород таригшадтай иимэ зүблөөнүүд үнгэргэгдэжэ, юунэй түлөө мүрысэхэ тухай хэлсэгдэһэн юм.

Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые саг соонь гаргажа, зондоо дуулгажа, үргэнөөр зүбшэн хэлсүүлжэ байдаг болообди. Жэшээлхэдэ, һаалишадай, хонишодой мүрысөөнэй дүн һарын дүүрэхэлээр гаргагдажа, партийна бюрогой заседани дээрэ харагдаад, түрүүлжэ гараһан фермэ, отаранuудта мүнгэн шантайгаар дамжуулгын Улаан туг, багахан тугхануud барюулагдадаг байна. Мүн луговодуудай, огород тарихшадай социалистическэ мүрысөөнэй гурим иимэрхүү. Ажахын зарим һалбаринуудта һарын, заримдаа арбан хоногой дүнгүүд гаргагдана.

Иигэжэ социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхээд, дүнгүүдыень саг болзортонь зүбшэн хэлсэжэ байхада аша үрэ ехэтэй юм. Механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэжэ, мүнөө жэл хабарай тарилга хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэйгээр, агротехническэ һайн болзорнуудта үнгэргэгдэжэ байна. Орооһото ургамалнуудай эртын тарилга богони болзорто дүүргэгдээ. Мүнөө оройн, тэжээлэй ургамалнууд, кукуруза таригдажа байна.

Абаһан уялгануудай ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай асуудал партийна бюро дээрэ, үгы һаа коммунистнуудай хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байдаг. Гадна фермые даагшанарай гү, али бригадирай, үгышье һаа ямар нэгэн харюусалгатай хүдэлмэри даадаг хүнэй тоосоо шагнажа, ажал хүдэлмэриинь һайнаар зүбшэн хэлсэдэг, туһалдаг байнабди.

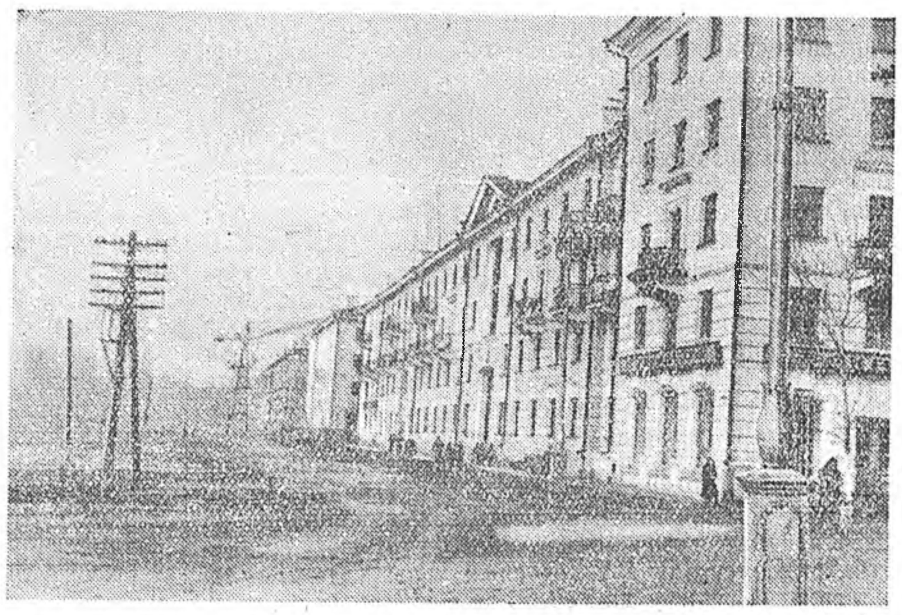
Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһэнһээ хойшо гүйсэхээ байгаа 300 жэлэй ойе ажалай эрхим амжалтаар угтахын тулада коммунистнууд болон эдэбхитэдэй үргэн суглаа зарлажа, абаһан уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэлгэдэ зорюулан, тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалаабди. Малай ашаг шэмэ гүрэндэ тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые июнин 25-да дүүргэхэ гэжэ тэрэ суглаан дээрэ шиидхэгдээ.

Тиигээд коммунистнууд болон эдэбхитэднай энэ түүхэтэ ойн найрай хүндэлэлдэ эрхимээр ажаллан, колхознигуудайнгаа дунда социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлжэ байна.

Найрта бэлэдхэлэй үедэ партийна организаци ойлгуулламжынгаа хүдэлмэри бүри эдэбхитэйгээр ябуулдаг болобо. Колхоздомнай саг үргэлжэ хүдэлдэг гурбан агитколлектив эмхидхэгдээ. 30-аад агитаторһаа гадна, бүхы коммунистнууд, лекторнүүд, элидхэлшэд зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулжа байнхай.

Д. Баданов,
XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой эхин парторганизациин секретарь.

Заиграй.

☆

Паровозо-вагонно заводой Культурын ордоной гэшхүүрһээ хүдэлмэришэдэй городок альган дээрэхидэл элихэнээр харагдадаг юм. Нэгэ дабхар модон гэрнүүдһээ бүридэһэн кварталнуудай олон дабхар шулуун байшан, ордонгуудай баригдажа, сэсэрлиг, мододой һуулгагдажа, талмай үйлсэнүүдэй асфальтаар хушагдажа байһые тэндэһээ ажаглахат. Иигэжэ хүдэлмэришэдэй городок үдэрһөө үдэртэ гоё һайхан, болбосон түхэлтэй болоно.

Зураг дээрэ: шэнэ гэрнүүдһээ бүридэһэн шэнэ үйлсэ.

А. Бадаевай фото.

☆ ☆

НЮТАГАЙ СОВЕДУУДТЭ

Этигэл найдабарииень харюулхын түлөө

Үнгэрһэн хабар ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгалтануудай болоходо, Селен-Енхорой округһоо Долгоржап Гармаева Ново-Сэлэнгын сельскэ Соведэй депутадаар һунгагдаһан юм.

Долгоржап Чойжинимаевна «Коммунизм» колхозой Эрээндэхи һаалиин гүүртэдэ табадахи жэлээ һаалишанаар ажаллана. Анхан энэ һаалиин гүүртэдэ ерэхэдээ тэрэ наһаараашье бага, олон үнеэдые һаажа үзөөшьегүй байгаа һэн. Тиигэбэшье сугтаа хүдэлдэг нүхэдһөө туһаламжа абадаг байгаа. Гадна газетэ, журналнуудые уншажа, тэндэ толилогдоһон хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлнүүдтэй, зоотехническэ эрдэм ухаанай амжалтануудтай танилсадаг, һэн.

Теэд хүлэг болохо унаганһаа, хүн болохо багаһаа гэжэ, Долгоржап хамаг сэдьхэл һанаагаа табижа, хүсэ шадалаа гаргажа, ажал хүдэлмэридөө түргөөр дүршэбэ. Үнеэдээ һааха, тэдэнэй хойноһоо харууһалха болон тугал, буруугаа эдеэлүүлхэдээ хэнһээшье гээгдэдэггүй, шадабари мэргэжэл ехэтэй һаалишадай нэгэниинь болоо.

Залуу һаалишан Долгоржап аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсажа, 1957 ондо һаамхай үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һааха уялгаяа 172 литрээр үлүүлэн дүүргээ һэн. 1958 ондо 1730 литр һү һаажа, уялгаяа баһал нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ.

1958—1959 онуудай малай үбэлжэлгэ манай колхоздо хүндэшэгөөр үнгэрөө. Шэмэтэ болон бүдүүн тэжээлэй бага дээрэһээ, үнеэд һү шэмэеэ ехээр татаа. Тиигэбэшье Долгоржап Гармаева үнгэрэгшэ дүрбэн һарада һаамхай үнеэн бүриһөө 545 литр һү һааба. Энэ жэл һаамхай үнеэн бүриһөө 1800 литрһээ доошо бэшэ һү һааха уялгатай.

Нүхэр Гармаева ажал дээрээ нүхэдтэеэ ехэ эбтэй эетэйгээр хүдэлдэг, абари зангааршье илдам налагай гэлсүүлдэг.

Депутат Долгоржап Чойжинимаевна һунгагшадтаяа ходо уулзажа байдаг. Сельскэ Соведэй сессиин шиидхэбэринүүдые нүхэдтөө хөөрэжэ үгэдэг юм. Гадна саг үргэлжын хүдөө ажахын комиссиин гэшүүн байха зуураа, комиссиингаа хүдэлмэридэ баһал эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Колхоздоо нарайлалгын гэр бариха, хоёр худаг малтуулха, эхин һургуулиингаа байрые заһабарилха тухай асуудал сельскэ Соведэй сессидэ табихыень Гармаевада һунгагшадынь дурадхаа һэн. Эдэ захяануудыень сельсоведэй урда табижа, доторой татабарииң мүнгэн зөөреэр хоёр худаг малтагдаха, һургуулиин гэр заһагдахаар хараалагдаа. Мүн нарайлалгын гэр бодхоогдохо юм.

Депутат Долгоржап Гармаева һунгагшадайнгаа этигэл найдабарие дүүргэхын түлөө оролдожо, бүхы хүсэ шадалаа гарган ажаллана.

С. Шарапов.

Сэлэнгэ.

Депутат Мергеневой бригадын ажал

Иволгын Каленово тосхондо шэнэ һургуули нёдондоной баригдажа эхилэнхэй. Энэ барилга дээрэ депутат Мергеневой хүтэлбэрилдэг «Заветы Ильича» колхозой залуушуулай барилгын бригада ажаллана.

— Үнгэрһэн намар модо, шулуунай дутамаг дээрэһээ, торхыень бодхоогоод, барилгамнай зогсоогдошоһон юм,—гэжэ Павел Иванович хөөрэнэ.—Энэмнай найман жэлэй һургуули болохо юм. Байшан хоёр дабхартай байха. Дээдэ дабхартань спортивна зал, хэдэн мастерскойнууд, уншалгын залтай библиотекэ болон бусад һуралсалай таһагууд түхеэрэгдэхэ юм.

Һуралсалай шэнэ жэлһээ үхибүүдээ уужам, сэбэрхэн, һаруул классуудта һураха аргатай болгохоор, түрэлхид ажалайнгаа хоорондуур һургуулиин барилгада хабаадалсахабди гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлээ һэн.

Иигэжэ барилга мүнөө түргөөр ябуулагдажа байна. Барилгашад һургуулиингаа барилгые августын хахад хүрэтэр дүүргэхые оролдоно.

Нүхэр Мергенев арбаад жэлдэ модошо дарханаар хүдэлнэ. Мүнөө гурбадахи жэлээ барилгын бригадые толгойлжо ябана.

Үнгэрһэн жэлнүүдтэ Павел Мергеневой гараар малай олохон байра, малшадай гэр, культбаза баригдаһан байха. Энэ хабар 100 толгой гахайн типовой байрые барижа дүүргээ юм.

Залуушуул Николай Перов, Василий Банин, Борис Астраханцев, Николай Дружинин, Григорий Овцов гэгшэд хоёрдохи жэлээ тэрээнтэй суг хамта хүдэлнэ. Мүнөө тэдэнэр ямаршье һайн дарханшуулһаа гээгдэдэггүй, ажалайнгаа даабарие үдэртөө 120—130 процент дүүргэдэг.

Үни удаанай дарханаар хүдэлжэ, Павел Иванович ехэ мэргэжэлтэй болонхой. Сугтаа ажалладаг нүхэдтэеэ дүй дүршэлөө хубаалдажа, хүдэлмэри дээрэнь заажа үгэдэг юм. Павел Ивановичын нэрэ хододоо Хүндэлэлэй самбарта бэшээтэй байдаг.

1959 оной мартда нүхэр П. И. Мергенев ажалшадай депутадуудай Иволгын сомоной Соведэй депутадаар һунгагдаа юм.

Д. Колмаков.

Нэгэ звеноиь түрүүлжэ оробо

Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид ниитынгээ малда бардам хүрэхөөр үбһэ бэлдэхэ, илангаяа шэмэтэ тэжээл элбэгжүүлхэ зорилго табинхай.

Хабарайнгаа тарилга урда жэлэйхиһээ богони болзорто дүүргээд, малай тэжээлдэ 300 гаран гектар наран сэсэг, ногоон тэжээл тариба.

Мүнөө 240 га газарта кукуруза тариха юм. Кукурузашадай хоёр звено даажа абаһан газартаа дундa зэргээр 20 тонно, шэлэгдэмэлдэнь—гектар бүриин 30-аад тонно хүрэтэр наг шэбхэ гаргаа. Уһа бүлэдэг хүсэтэй станци энэ жэл абаад, кукурузын 90 гектар газар уһалха байна. Даши-Нима Дугарцыреновэй даадаг звеногойхид Сэгээн Хуһан гэжэ газарта түрүүшын гушаад гектар квадратно-гнездовой аргаар таряад байнхай.

—Үнинэй тарилгадаа бэлдэжэ, байһан хадаа квадрадуудые гаргахадаа ядалдаагүйбди. Машина, зэмсэгүүднайшье һаалтада оронгүй, бүтээсэтэйгээр ябуулагдана. Эдэ үдэрнүүдтэ билэ кукурузаяа тарижа дүүргэхэбди,—гэжэ звеное даагша нүхэр Дугарцыренов хөөрэнэ.

Д. Ванданов.

Хэжэнгэ.

Түрүүшын аяншалга

Республика дотор геологич… аяншалгын соносхогдоһоной … лээр манай Суулгын дунда һур… лида «эдир геолог» гэжэ кру… эмхидхэгдээ һэн. Тус кружо… 6—7 классуудай 20 һурагшад … баадана.

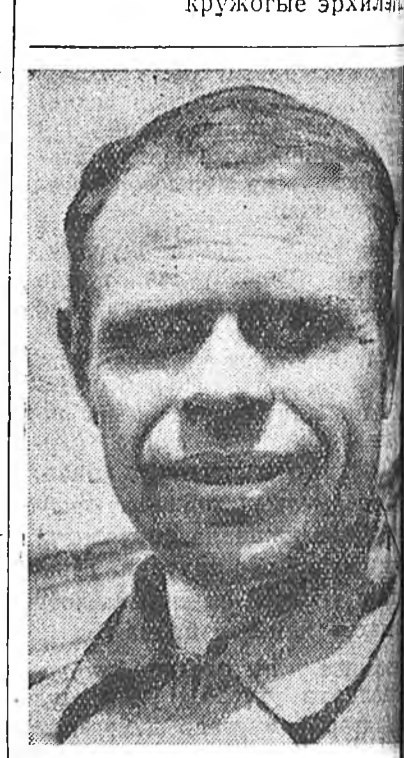
Геологиин кружогойхид май… да түрүүшынгээ аяншалгада … һан байна. Аяншалагшадай … рудынь Бажагар гэжэ хадаар … бажа, Өөниин булагай баруу… дануудаар гараха байгаа. … маршрут зохёоходоо нютага… тай зүбшэһэн байгаабди.

Түрүүшын аяншалгада хаб… һан 14 хүн 3 бүлэг болоод, 2 … тарые томилоо һэн. Аяншал… бэлэдхэл эртээнһээ хэгдэһэн б… Һурагшад ашагта малтамал… тай шулуу суглуулха туулмаг, … һа, карандаш, алха гэхэ мэтые … жа ябаа.

Һурагшад аяншалгынгаа … Түгнын геологуудай статьянуу… танилсаа. Һурагшад бултадаа … хитэйгээр аяншалгада хабаал… на. Һургуулиимнай эдир геол… дай түрүүшын аяншалга амж… тайгаар үнгэрөө. Ажаглалта … хүрһэнэй шорой, шулуу суглу… асараа. Тэдэнээ Түгнын геол… дай партиин хүдэлмэрилэгш… харуулаабди. Асарһан шулу… мнай гурбаниинь шэнжэлэгдэ… һан байна. Мүнөө удаадахи … шалгада бэлэдхэл хэгдэжэ б… Түгнын геологическа пар… геологууд һурагшадтай хөөрэ… үнгэргэжэ, ашагта малтамал … шан гэжэ бэлэрхэ, тэдэниие … руулха талаар зүбшөөл үгэнэ.

Һаяар нютагай булагуудай … үзэхэмнай. Зунай үедэ үшөө … дахин аяншалга хэгдэхээр … лагдана.

Б. Цырен…
кружогые эрхилэг…

Михаил Степанович Смирнов … замай Улан-Удэ станциин вагонно … гой түрүү слесарьнуудай нэгэн юм. … жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ ажа… вахтада жагсаад, нүхэр Смирнов … бүхэнэйнгөө нормые 150 процент … гэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. С. Смирнов.

И. Денисовэй …

Коммунизмда орохо зам тухай

Хоёрдохи хөөрэлдөөн

КОММУНИЗМЫН ХОЁР ШАТА ТУХАЙ

«Готско программые шүүмжэлэлгэ» гэжэ 1875 ондо бэшэгдэһэн зохёол соогоо К. Маркс коммунизмын хоёр шата тухай анха түрүүлэн научна ёһоор, тон зүб тодорхойлон бэшэһэн юм гээд, номууд соо хэлэгдэнхэй байдаг,—гэжэ Иван Михайлович Дарымов хөөрэлдөөгөө эхилбэ.—Энэнь зүб гээшэ гү?—гэжэ тэрэ асууба.

— Зүб, тон зүб,—гэжэ би харюусабаб.

— Үгы. Минии хэлэһые ойлгобогүй хат,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.—Коммунизмын хоёр шатын үшөө бии болоодүй байхада, Маркс яагаад тэдэниие тодорхойлхо байгааб, тиигээд үшөө тон зүбөөр тодорхойлжо шадаа гээшэб? Би энээниинь ойлгоногүйб.

— Капитализмын һүүлээр коммунизм байгуулагдаха ёһотой, мүн империализмын үедэ пролетарска революци хэдэн орон дотор гү, али ганса нэгэшье орондо илажа болохо, тиигээд хэдэн оронуудта революциин нэгэн зэргэ болохо хэрэгтэ туһа хүргэхэ гэһэн марксистсколенинскэ теориин баталамжанууд хадаа наран хододоо зүүн тээ гарадаг, мүн гол мүрэнүүд, далай, океанууд тээшэ хододоо урдадаг гэһэн зүйлнүүд шэнги ябашье буруушаахын аргагүй, зүб байха юм.

Пролетарска революци заатагүй болохо гэһэн тобшолол, мүн тэрэнэй хүгжэхэ замууд тухай Маркс Ленин хоёрой хэһэн тобшололнууд, тэрэшэлэн коммунизмын хоёр шата тухай һургаал хадаа эдэ бүхы дурсагдаһан юумэнүүдэй эхилхээ һанаалдаашьегүй байхадань хэгдээ юм. Маркс Ленин хоёр эдэ тобшололнуудые яахадаа зүбөөр хэжэ шадааб гэхэдэ, тэдэнэр ниитын ажабайдалай хүгжэлтэ гээшэ тушаан болоһон ушар хэрэгүүдһээ бүрилдэдэг гү, али хаан болон сэрэгэй ноёдой ажал-ябуулгын үрэ гэжэ тоолоогүй, харин энэ хадаа түүхын зайлашагүй хүгжэлтэ мүн гэжэ хараһан дээрэһээл тиимэ зүб тобшололнуудые хэжэ шадаһан байна.

Марксһаа урда бии болоһон социализм тухай һургаалнууд хүн түрэлтэнэй хүгжэлтын ябаса дээрэ үндэһэлдэггүй байһан тулададаа зүбшье бэшэ, научнашье бэшэ байһан байна. Юрэ тэдэниие утопическа гэжэ нэрлэдэг. Энэншье зүб. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэй хэһэн тобшололнуудые хэзээшье хүсэлдүүлхэ, бэелүүлхын аргагүй байгаа бшуу.

Саашань Иван Михайлович бидэ хоёр коммунизмын хоёр шата тухай марксистско-ленинскэ һургаалай гол зүйлнүүд дээрэ тогтожо хөөрэлдэбэбди. Социализм коммунизм хоёр хадаа үйлэдбэриин хоёр янзань бэшэ, эдэнэр хоёр ондоо формаци бэшэ, харин ниитын нэгэл формациин зайлашагүй хүгжэлтын хоёр шатанууд гээшэ гэжэ элирүүлбэбди.

Социализм—коммунистическэ обществын түрүүшын, доодохи шатань, харин коммунизм—тэрэнэй дээдэ шатань мүн. Коммунизм болбол социализмын хүгжэлтын үргэлжэлэлынь тээшэ. Яахадаа тиимэб гэхэдэ, социализм болон коммунизмын хоорондо юрэнхы адли зүйлнүүд олон. Социализмыншье, коммунизмыншье үедэ үйлэдбэрилгын хэрэгсэлнүүд олониитын зөөри байна, тэрэшэлэн али алиндашье хүн хүниие дарлана мүлжэнэгүй. Эгээл дээдэ техникын хүсөөр үйлэдбэрние таһалгаряагүйгөөр хүгжөөн һайжаруулһанай үндэһөөр хүн зоной ажана тэниглэн байдалые, культурна хэмжээень эрид дээшэлүүлхэ гэһэн нэгэ үг зорилго социализмыншье, коммунизмыншье үмэнэ табигдана. Тиимэһээ социализм коммунизм хоёрой гол шухала зүйлнүүдээрээ иимэ адли байһан туладань лэ социализм улам амжалтатайгаар хүгжэн, саашадаа коммунизм боложо шадаха байна.

— Теэд социализм коммунизм хоёрой хоорондо иимэ адли юрэнхы зүйлнүүдэй байхаһаа гадна, мүн илгаануудшье бии ха гү?—гэжэ Иван Михайлович асууба.

— Иимэ илгаанууд бии, тэдээн тухай мүн лэ Маркс Ленин хоёр хэлэһэн байха юм. Эгээл мүнөө үедэ, манай ороной хүгжэлтынгөө шэнэ шатада—үргэн далайсатайгаар коммунистическэ общество байгуулха шатада ороод байхадань, социализм коммунизм хоёрой хоорондо ямар илгаанууд бииб гэһэн асуудал айхабтар шухала болоод байна. Манай арад зон мүн энэ асуудалаар тон ехээр һонирхоно. Үнэхөөрөөшье, ойрын сагта бэелүүлэгдэхэ коммунистическэ общество мүнөө байһан социалистическэ обществоһоо ямар илгаатай байха юм? Коммунизмын үедэ зөөри байха гээшэ гү?

— Марксистнуудай хэлэдэгэй ёһоор коммунизмын үедэ зөөри байхагүй ха, энэнь яажа болохо юм гэжэ буржуазна экономистнууд хэлэдэг байгаа. Тэдэ экономистнуудай энэ хэлээшэнь тон худал гэжэ бүри «Коммунистическэ партиин Манифест» соо Маркс, Энгельс элирүүлһэн байна. Үйлэдбэрилгын хэрэгсэлнүүд хубиин капиталистическэ үмсэ зөөри байхаяа болихо гэжэ коммунистнууд тиихэдэ хэлэһэн, тэрэнииень ажабайдал зүб гэжэ гэршэлһэн юм. Үйлэдбэрилгын хэрэгсэлнүүд хубиин үмсэдэ байхаяа болижо, ниитын зөөри болохо ёһотой. Социализмын үедэ энэ зөөри хоёр янза — гүрэнэй ниитын ба колхозно-кооперативна зөөри болон хубаардаг байна. Харин коммунизмын үедэ иимэ хоёр янзын социалистическэ зөөриин орондо нэгэн коммунистическэ зөөри бии болохо юм. Энэ хадаа социализм коммунизм хоёрой хоорондохи гол илгаануудай нэгэн мүн.

Гадна тэдэнэй хоорондо үйлэдбэрилгын хүсэнэй хэмжээнэй талаар илгаа мүн лэ байха. Коммунизмын материально-техническэ базань социализмын материально-техническэ базаһаа нилээд ехэ илгаатай байха байна. Коммунизмын материально-техническэ базын ашаар, ажалай бүтээсэ айхабтар ехээр дээшэлжэ, нэгэ хүдэлмэришэн 5, 6, 7 гү, али тэрээнһээ олоншье хүнүүдтэ элбэг хүрэхэ продуктнуудые бүтээжэ шадаха болохо гээд Ленин зааһан юм.

Мүн коммунизм социализм хоёрой хоорондо социальна талаар нилээд ехэ илгаа байха. Мүнөө эбтэй эетэй хоёр анги: хүдэлмэришэн анги ба колхозно таряашад бии гээшэ. Харин коммунизмын үедэ ангинуудай хоорондохи бүхы илгаанууд үгы болохо юм. Тэрэшэлэн социализмын үедэ город болон хүдөө газарай хоорондо нилээд ехэ илгаа бии, мүн ухаанай болон хара ажалай хоорондо нилээд ехэ илгаанууд байха юм. Коммунизмда ороходомнай, эдэ агуу ехэ социальна асуудалнууд шиидхэгдэхэ. Коммунизмын үедэ город болон хүдөө нютагуудай хоорондо, ухаанай болон хара ажалай хоорондо мүнөө бии байһан нилээд ехэ илгаанууд үгы болохо байна. Тиихэдэ тэдэнэй хоорондо бага сагын илгаанууд коммунизмыншье үедэ байха бээзэ.

Коммунизм социализм хоёрой хоорондо үшөө ямар илгаа бииб гэхэдэ, бүтээн гаргаһан продукциие хэһэн ажалайнь зэргээр хүнүүдтэ хубаарилха социалистическэ ёһонһоо, коммунизмын үедэ «хүн бүхэн шадабариингаа зэргээр ажаллаха, хүн бүхэндэ хэрэглэлэйнь зэ… үгэхэ» гэһэн коммунисти… ёһондо орохо байнабди.

— Бүтээн гаргаһан проду… коммунистическэ ёһоор хуба… даг болохын тулада хэр ехэ пр… ци хэрэгтэй юм гэжэ мүнөө … орон дотор бии байһан тоо б… гын машинануудаар бодожо, … жо болохогүй юм аа гү?—гээд … Михайлович хөөрэлдөөнэй … рэхын урда намһаа асууба.—… коммунистическэ ёһоор прод… хубаарилхын тулада ажалай б… сые хэр ехээр дээшэлүүлхэ х… тэйб, энээниие баһа мэдэжэ … хогүй юм гү?—гэжэ тэрэ нэ… асуудал табиба.

— Энэ танай хэлээшэ гоо б… хэл үни хэгдэнхэй юм,—гэжэ б… рюусабаб.—Энээниие мэдэхы… лада партиин XXI съездын то… нуудые анхаралтайгаар унша… тиихэдээ табиһан асуудалну… дүүрэн харюу абахат. Хэды … туршада коммунизмын матери… но-техническэ базые байгуулжэ … лохоб гэжэ тодоруулагдаад, … лэгдэнхэй. Хэнэйшье мэдэ… иимэ база байгуулхын тулад… жэл хэрэгтэй юм. 1970 он х… манай ороной арад зоной а… тэниглэн байдал ямаршье о… орходоо хүсэгдэшэгүй бүлюу … болоод байха юм. Харин ти… оронойнгоо хүн зониие бүри … жэлнүүдтэ эдеэ хоолоор, … хүнараар хэрэгтэй соонь х… шадахабди,—гэжэ би харюуса…

— Бүри мүнөө бидэнэр к… низмда орожо эхилэнхэйбди.

Ф. АКСЕН…

Ажалаараа суурхаhан таряашад

Харьялан урдадаг Хёлгын эрьеэр нэмжын хэбтэhэн тала дайдада жаргалтай hайхан ажабайдал улам бүри hалбаран мандажа байнхай. Энэ хадаа түрэл Коммунистическэ партиимнай ленинскэ национальна политикын, агууехэ ород арадай аха дүүгэй туhаламжын, нютагай хүн зоной нугаршагүй хүсэл оролдолгын аша үрэ мүн. Энээнииe мүнөөнэй Бичурын аймагай ажалша бүхэн hайн мэдэжэ ябадаг.

Бичурын аймаг—республикымнай түрүү, механизированнэ хүдөө ажахытай, илангаяа үндэр баян ургаса ургуулдаг суутай нютаг юм. Үнэхөөрөөшье Бурят ороноймнай хорёод гаран аймагуудай эзэлдэг тарянай талмайн арбанайнь нэгэ хубиhаа ехэнхинь Бичурада хүртэнэ. Нёдондо бүхы республикымнай гүрэндөө тушааhан ороохо тарянай гурбанай нэгэ хуби шахууе тус аймагайхид бэлэдхээ hэн. Мүнөө арадуудай хани барисаанай hайндэртэ бэлдэжэ байхадаа, бичурынхид ажахын болон соёл культурынгаа байгуулалтада бүри ехэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэжэ байна.

Газетымнай энэ хуудаhан Бичурын аймагай суута таряашадта зорюулагдана.

ЭНЭЛ ДАА элдин талымнай баялиг, эрхэ сүлөөгэймнай аша үрэ,—гээд найман арбаяа намнажа ябаhан Евсей Алексеевич Савельев барбагар hахалаа эльбэн байжа, зурын харагдаhан захагүй үргэн тариалан тээшэ заажа, хөөрөөгөө эхилнэ (Дээдэ зурагай баруун таладань байна).—

—Мүнөөнэй үрэжэлтэ баян энэ газарнай урдань hалхи шуурганай эшхэржэ байhан хооhон дайда байгаа бэлэй. Али нэгэн үгытэй таряашанай энэ газарые ашаглаха гэхэдэ, хаанта засагай хэрзэгы дошхон хүулиин ташуур сахилгаантажа байгаа. Гашуудалтай, гомдолтойшье үе hэн.

Бурят ороноймнай түүхэдэ бүришье барга, уйтай гунигтай үе байhан юм. Харин мүнөөнэй ажабайдал хаража hуухадаа, хэдышье жэл амгалан мэндэ hууhайб гэhэн бодол түрэнэ. Совет засагай үедэ Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр туйлагдаhан асари ехэ амжалтануудаар омогорхонгүй яахабибди, омогорхохошье эрхэтэйбди...

Улаан гараараа, халуун шуhаараа Совет засаг тогтоолсоhон урданай таряашан Евсей Алексеевичын иигэжэ омогорхохоншье зүб.

...1928 он. Хамтын ажал байгуулгын арюун долгин эбхэрэн ерэбэ. Хүдөөгэй олон миллион таряашадые хамтын механизированнэ ажахытай болгохо гэhэн алдарта партиимнай сэсэн мэргэн политикые Бичурын ород, бурядууд. оронойнгоо бүхы хүнүүдтэй адли, хүндэтэйгөөр угтаhан юм. Энэ үедэ ангиин шанга тэмсэл боложо байгаа. Евсей Алексеевич угытэй ажалша нүхэдтэеэ хамта нютагай нюдарган баяшуулые усадхаха хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа hэн. Мүнөөшье түрэл нютагтаа ажаhуухадаа, Евсей Алексеевич шадал зэргээрээ колхоздоо туhа хүргэжэ байдаг. hүүлэй жэлнүүдтэ газар таряалангай шанар шалгагшаар ажаллажа, үндэр баян ургасын түлөө тэмсэгшэдэй зэргэдэ ябалсаа.

— Айл аймагаарнай ябажа, ажал хүдэлмэритэймнай танилсыт,—гээд, Евсей Алексеевич урихаhаар хэлээ hэн...

БАЯН ҮРЭЖЭЛТЭ талатай, Бичурын алишье нютагуудаар ябахада—Харлан, Дунда Хэрээтэдэшье, Амгаланта, Алташадашье, Шанага, Шэбэртыншье голнуудаар захагүй үргэн таряалангай талмай зэмхынэ. Эртын тарилгын эшэ набшаhануудгазараа хушажа, орон дайдые ногоон торгон хүнжэлөөр бүрхөөнхэй. Энэмнай хабтагай Хёлгодо баян ургасын баяр асарха байhанай шэнжэ ха юм. Эндэхи колхозуудай таряалан дээгүүр хүсэтэ трактор, машинын хүнхинөөн үдэр, hүнишье замханагүй, Бичурын таряашадай ажалай согтой дуун хаа хаанагүй зэдэлнэ.

Энэшье ойлгосотой бэзэ даа. Нэгэ үеын таряашадай нюдэн дээрэ ямар ехэ хубилалтанууд болоо гээшэб?! Илангаяа партиин ЦК-гэй сентябриин (1953) Пленумэй hүүлээр, КПСС-эй XX съездhээ хойшо аймагай хүдөө ажахы хэзээ хэзээнэйхиhээ хурдан түргэнөөр хүгжэжэ, илалта амжалтын замаар шуумайн дабшанхай.

ТАРЯАН АЖАЛ — аймагай ажахын гол hалбаринуудай нэгэн болоно. Тиимэhээ эрдэм ухаанай туйлалтануудай үндэhэ hуури дээрэ, хүсэтэ техникын ашаар таряан ажалаа эрхилжэ, эндэхид таряаша зон гэжэ үнинhөө хойшо магтууланхай. Таряанайнгаа газарые hайнаар элдүүрилхэтээ хамта, тэрэнэй талмайе үргэдхэхэ, ургасыень дээшэлүүлхэ асуудалда түрүүшын ээлжээнэй анхарал хандуулдаг. hүүлэй дүрбэхэн лэ жэлэй туршада аймагай колхозууд 12 мянга 107 гектар шэнэ, боро газар ашаглагдаа. Дайнай урда тээхи 1940 онойхидо орходоо шэниисын тарилга аяар 6 мянган гектараар үргэдхэгдэжэ, хамта дээрээ 29 мянган га хүрэтэрөө ургаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ бүхыдөө 41869 гектарта ороохото ургамалнууд таригдажа, дунда зэргээр га бүриhөө 8,2 центнер таряан хуряагдаа hэн.

Бичурын таряашадай туйлаhан амжалтанууд энээгээр хизаарланагүй. Эндэхид үнэтэ ургамал болохо сахарай свёкло, кукуруза гэхэ мэтые ургуулха талаар республика соогоо түрүүшын үүсхэлшэд байhан юм. Үшөө дайнай шэрүүн шанга байлдаанай үедэ, 1942 ондо эндэхи колхозууд түрүүшынхеэ сахарай свёкло тарижа эхилээ hэн. Тэрэ гэhээр энэ ургамалые таhалгаряагүй таридаг, тэрээнhээ олзо ехээршье абадаг болоо. Жэшээлхэдэ, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозойхид нёдондо жэл гансахан сахарай свёклоhоо 443 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулhан байна. Тиин мүнөө жэл тэрэнэй тарилгын талмайе 370 гектарта хүргөө.

Анхан энэ ургамалые оройдоо нюдөөрөөшье хаража үзөөгүй байhан Алташын Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид бүришье hайн ургаса хуряана. Гандуухан байhан үнгэрэгшэ жэлдэ эндэхид гектарай 120—150 центнер урагса абаа.

МҮНӨӨ ЖЭЛЭЙ хабарай тарилгые аймагай совхоз, колхозууд хэзээ хэзээнэйхиhээ эмхитэйгээр, hайн шанартайгаар үнгэргэжэ, Россин гүрэнтэй Бурят оронойнгоо hайн дураараа нэгэдэhээр 300 жэлэй ойе угтахань. Таряалангайнгаа гектар бүриhөө 11—12 центнерhээ бага бэшэ урагса хуряаха гэhэн уялгаяа тус аймагайхид дүүргэхэнь найдамтай. Аяар 42 мянга 885 гектар тарянай талмайе оройдоол 7—8 үдэрэй туршада элдүүрилжэ шадаха арга урдань байгаа аал? Байгаагүй, нютагай зоной hанаан зүүдэндэшье ороогүй, арад зоной үльгэр домогтошье байгаагүй! Энэ хадаа халуун хани барисаатай ород, бурят болон бусад арадуудай шэн зоригто ажалай аша үрэ мүн. Хараад, бодоод үзыт. Бичурын таряалан дээгүүр мүнөө шадабари ехэтэй хэдэн зуугаад механизаторнууд трактор, машинануудые жолоодон ябанал. Гансахан Бичурын совхоз аяар 63 трактор, 47 комбайн, 44 автомашина болон бусад техникэтэй болонхой.

1958 оной эхиндэ КПСС-эй ЦК-гэй түүхэтэ февралиин Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй шиидхэбэриин ёhoop, МТС-үүд хубилгагдажа, трактор, машинануудай колхозуудта худалдагдахада, жэшээнь, Ашабагадай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз 1 миллион 200 мянган түхэригтэ 25 трактор, 16 комбайн болон бусад машинануудые худалдажа абаа hэн. Тус колхозойхид 1950 ондо бүхы дээрээ 3956 гектарта тарилга хэдэг байгаа hаа, тэрэнээ мүнөө 9004 га хүрэтэр үргэдхөө. 1953 оной урда тээ эндэхид шэниисын тарилгын гектар бүриhөө миил 2,08 центнер урагса абадаг байгаа hаа, нёдондо дунда зэргээр гектарай 10 центнер алтан шара шэниисэ хуряагаа. Тиигэжэ Эхэ орондоо 12 мянган центнер эрхим шанартай таряа худалдаад, үрэhэ хүрэнгэеэ хүсэд хаагаад, ажалта үдэртэ 2,5 килограмм таряа хубаагаа. Иимэ жэшээнүүд аймаг дотор олон.

ХАБАРАЙ наранай урихан гэрэл hэнжэ сагаан үүлые нэбтэ харбажа, хүрьhэтэ дэлхэйе шэмэглэн хушаhан ногооной үзүүр бүриин мүнгэлиг уhан шүүдэрые мэлмэлзүүлнэ. Хүбшэ тайгын хүндыhөө hабагша татаhан Куналей, Бичурка горхонууд эршэтэ урасхалаараа эгэшэ болохо Хёлго гол тээшэ тэгүүлнэ. Голые уруудан тоогүй олон hубаг канавануудай уhан урилдаhан мэтэ шааян-шууян, таряа, сабшалангай полинуудта сэхэ ошожо шунгана. Эдэ бүгэдые харахадаа, эндэхид тарянай урагсые дээшэлүүлхэ арга боломжонуудай шухала арга нүхэсэл—газар уhалалгые шадамараар хэрэглэнэ гэжэ хүрэhөөр лэ ойлгомоор.

Үнэхөөрөөшье бичурынхид тэнгэриhээ хайра хүлеэгээд hуудаггүй, харин шадаал hаа, газараа ехээр уhалжа абахые оролдодог. Энэ талаар аймагай колхозууд, тэндэхи совхоз жэлhээ жэлдэ ехэ хүдэлмэри хэнэ. Мүнөө жэлдэшье тэдэнэр хэдэн мянгаад гектарта hайрамай уhа шэнгээhэн, гол горхонуудые «амадан хазаарлаад», hубаг канаваар уhа гаргажа, мүн үндэр газарта насосоор уhа бүлэжэ байгаад 7 мянга тойрон гектар газар уhаланхай.

Уhалагдадаг газарай талмайе үргэдхэхын, тогтууритай урагса абадаг болохын тула Калининай нэрэмжэтэ артелиинхидэй гаргаhан үүсхэлые онсо тэмдэглэмээр. Алташа горхон дээрэ даб дээрээ 20 гаран гектар газар эзэлдэг сөөрэм барижа, апрелиин 15-hаа эхилэн газараа уhалжа байнхай. Энэ сөөрэм уhаар бэлхысэ дүүрээд байхадаа, 50 тойрон гектар талмай эзэлжэ, хоёр миллион хахад кубометр уhатай болохо юм. Тиихэдэ 800 гектар сабшалангай, 700 гектар таряалангай газар уhалха арга олгохо. Мүнөө хабартаа эндэхид сөөрэмэй уhаар 200 гектар шэниисын, 165 га кукурузын, 700 гектар сабшалангай газар уhалагдаа.

ДОЛООН ЖЭЛЭЙ түрүүшын жэл—1959 оной даабаринуудые уридшалан дүүргэжэ, партиин XXI съездын хараалhан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула аймагай ажалшад эдэ үдэрнүүдтэ унаhан малгайгаа абангүй ажаллана.

Нэн түрүүндэ, Россин гүрэнтэй Бурят ороной hайн дураараа нэгэдэhээр 300 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаhан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада бүхы хэмжээн абтагдана. Хабарай тарилга эрхим сагта агротехникын заабариин ёhoop үнгэргэгдэжэ, мүнөө урагсын хойноhoo hайн харууhан хэгдэжэ эхилээ. Иигэжэ тарянай урагсые 3—4 центнерээр дээшэлүүлхэ, хартаабха, кукуруза болон бусад ургамалнуудые элбэгээр хуряаха шухала үндэhэ hуури табигдана.

Абаhан уялгынгаа ёhoop, аймагай колхозууд алдарта hайндэр болотор 2000 центнер мяха, 6900 центнер hү, 1,7 миллион үндэгэ гэхэ мэтэ хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндөө худалдаха зорилготой. Мүнөө үедэ үндэгэ тушааха хахад жэлэйнь түсэб дүүргүүтэй байна. Эдэ харюусалгатай уялгануудаа болзорhoонь урид, июниин 20 болотор дүүргэхын тула бичурынхид габшагай шанга тэмсэл дэлгэрүүлэнхэй. Ажалшадай бурьялан байгаа энэ эдэбхи хэшээлые партийна организацинууд, коммунистнууд шадамараар толгойлжо, шэнэ шэнэ илалтануудта зоригжуулна.

Арадуудай хани барисаанай гэрэлтэ hайхан hайндэр тэмдэглэхэеэ байhан үедэ ажалдаа шалгаржа, арадтаа магтуулагшадай тоо улам олошорно. XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой суута механизаторнууд Павел Перелыгин, Антроп Григорьев, Бага Куналейн эрхим гахайшад Наталья Петрова, Валентина Борисова, Нарин Заганай түрүү hаалишад Дулмажап Доржиева, Дулма Гармаева болон бусад олон хүнүүд шэнэ амжалтын түлөө мүрысэгшэдэй дунда алдаршанхай.

Иигэжэ мүнөөнэй уужам дэлгэр Хёлгодо шэн габьяата ажалай шэнэ дуун суурятан долгилжол байhaар.

С. Бальжинимаев,
Ив. Очиров,
манай түсхай корр.

Ажахымнай гол hалбари

Хэдэхэн жэлэй саада тээ [ма]най колхоз аймаг дотороо ...ээн гээгдэнги артельнүүдэй ...гэн байhан юм. Жэшээнь, [19]53 ондо ороохото ургамалай [ге]ктар бүхэнhөө оройдоо 0,4 [це]нтнер урагса абаhан, үнеэн [б]үриhөө миил 500 литр hү ...аhан, хонин бүриhөө 1,6 ки[ло]грамм ноохо хайшалhан ...айгаабди. Тэрэ үедэ колхоз ...элдээ миил 694 мянган түхэригэй олзо доход оруулдаг ...эн.

Эгээл энэ үедэ партиин ЦК-[г]эй сентябриин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэри гараа бэлэй. [Ти]ихэдэ хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ талаар партийна ор[га]низацинуудай, колхозой [п]равлениинүүдэй үмэнэ айхабтар ехэ эрилтэ табигдадаг бо[л]оhон юм.

Хүдөө ажахые эрид дэбжээ[х]э тушаа парти, правительст[в]ын hүүлэй жэлнүүдтэ бэе[л]үүлhэн хэмжээ-ябуулгануу[д]ай сэгнэшэгүй ехэ туhалам[ж]ын ашаар, ажалша таряа[ш]адай баатарлиг дура зори[г]оор ниитымнай ажахы хараа [б]айса хүл дээрээ бодожо эхи[л]ээ hэн. Урдань, жэшээлэн хэ[л]эбэл, 1953 ондо бүхы дээрээ ...069 гектарта ороохото урга[м]ал таридаг байгаа hаа, [нё]ондо жэл гансахан шэниисэ 1514 гектарта тарижа, га [б]үриhөөнь дунда зэргээр 10 [це]нтнер хуряагаабди. Таря[ал]антаймнай талмай жэл ерэхэ [т]удам үргэдхэгдэнэ. «Ямар ...э тала дайда миил хэбтэнэ [гэ]шэб» гэжэ хэлсэхээ бо[ли]хойбди. Мүнөө жэл 2109 [ге]ктар газарта гансахан шэ[ни]исэ таригданхай. Тиихэдэ ...0 гектарта сахарай свёкло, ...15 гектарта кукуруза гэхэ [м]этэ хаягданхай.

Таряан ажалаа саашадань [хү]гжөөхэ талаар зорилгомнай [ш]өө ехэ. «Бичурын таряа[ш]ад» түүлдэг хүндэтэ нэрэсэ [h]отойл хэрэг ажалаараа хаhуулха байhамнай лабтай. [Ор]ооhо тарянай урагсые дээшэлүүлхэ харюусалгатай зо[ри]лгоёо бэелүүлхэ дүүрэн ар[г]атайшьебди. Манайда үрэжэлтэ газар ехэ, хүсэтэ тех[н]икэ бии, дүй дүршэлтэй трак[то]ристнууд, комбайнернууд, [с]ялкэшэдшье олон. Тиигэжэ [зу]ун пүүдэй урагса хуряаха [ар]гатайшьебди, хуряахашье[б]ди.

Россин гүрэнтэй Бурят оро[н]ой hайн дураараа нэгэдэhээр [3]00 жэлэй ойн hайндэртэ ма[н]ай таряашад ажалай горь[ёо]йхон бэлэг бариха байха.

П. Афанасьев,
XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутат.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүшүүл—сеялкэ(зүүн гарhаа) Белых А. С., тракторист Перелыгин П. Л., сеялкэшэн Тимофеев Е. тэгшэд ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.
И. Очировай фото.

Зориhондоо хүрэхэл байхабди

Манай совхоз эмхидхэгдэhээр тиимэшье үни болоогүй. Гэбэшье ажахыгаа хүгжөөхэ талаар бага бэшэ амжалта туйлаабди гэжэ хэлэлтэй. Ажахымнай гол hалбари мал ажал байбашье, таряан ажал нилээдгүй ехэ хуби эзэлнэ. Теэдшье тарянайнгаа ажахы хүгжөөгөөгүй hаа, хайшан гээд мяха, hү, ноохо үндэгэ ехээр абаха гээшэбибди. Мүнөө тарилгымнай талмай 9450 гектар газар эзэлдэг. Тиихэдэ 4280 гектарта шэниисэ, 2226 гектарта овёс, 350 гектарта кукуруза таригдана.

Баян урагсын түлөө үнэн зүрхэнhөө тэмсэхэ хэрэгтэй бшуу. Мүнөө жэл гансахан поли дээрэ 5418 тонно наг шэбхэ гаргажа, 1117 гектар уhалhан байнабди. hаяын үдэрнүүдтэ үшөө хэдэн зуугаад таряалан уhалха зорилготойбди. Тиихэдэ 300 гаран га газар элдэб набша намааhаа сэбэрлэгдэжэ, пар болгогдон хахалагдаа.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной hайн дураараа нэгэдэhэнhээ хойшо 300 жэлэй баярай ойе манай совхозойхид угаа ехэ урма баяртайгаар угтаа. Энэ найрта эрхимээр бэлэдхэжэ, тэрэниие үнгэргэхэ тухай КПСС-эй обкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй тогтоолтой хүдэлмэришэднай гүнзэгыгөөр танилсажа, суглаанууд дээрээ дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаа hэн. Ойн баярай hайндэр болотор 816 центнер hү, 6100 центнер мяха, 66 мянган үндэгэ тушааха гэжэ шиидэнхэй.

Абаhан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, мүнөө 4000 центнер мяха, 1400-гаад центнер hү гүрэндэ тушаанхайбди. Тиихэдэ үндэгэ худалдаха жэлэй даабари дүүргэгдэхэ дүтэлөө. Эдэ үдэрнүүдтэ мүн лэ кукурузашадай звенонууд өөhэд хоорондоо мүрысэжэ, мал ажалаа шэмэтэ элбэг тэжээлээр хангаха гэhэн зорилгоёо hайнаар дүүргэжэ байнхай.

Совхозоймнай хүдэлмэришэд зориhондоо хүрэхэл байха. Энэ асуудалаар партийна организаци ажалшадай дунда ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри улам бүри ехэ нүлөөтэйгөөр ябуулжа байна.

Л. Абидуев,
Бичурын совхозой парткомой секретарь.

1 миллион 230 мянганай олзо доход

Россин гүрэнтэй Бурят ороноймнай hайн дураараа нэгэдэhээр 300 жэлэй алдарта ойн hайндэр дүтэлбэ. Арадуудай хани барисаанай энэ hайндэрые ажалай ямар бэлэгээр угтахаб? Энээн тухай хэлсэхэдээ, мал ажал хүгжөөлгын хажуугаар ороохо тарянай үндэр урагса абахын түлөө тэмсэхэ байhанаа мартаагүйбди. Юуб гэхэдэ, артелиимнай ажахыда таряан ажал мүн лэ шиидхэхы hуури эзэлдэг юм.

hүүлэй жэлнүүдтэ, илангаяа нёдондо, мүн энэшье жэлдэ ороохо тарянай урагса ехээр абаха талаар горьтой хүдэлмэри хэгдээ. Гадна колхознигууднай баян урагса хуряаха дадал мэргэжэлтэйшье болонхой, эрдэмтэй мэргэжэлтэдшье бии, машина, техникээршье гүйсэд зэбсэгжэнхэйбди. Нёдондо дунда зэргээр гектарай 10 центнер ороохо таряа хуряажа, ниитынгээ ажахын энэ hалбариhаа 1 миллион 230 мянган түхэриг олзо доход оруулаа hэмди. 1 миллион 230 мянган түхэриг! Бага бэшэ! Саашадаа hанаагаа огто амарангүй, хабтагайхан Хёлгынгөө талмайда алтан таряа бүри ехээр долгилуулхал байхабди.

Ц. Итыгилов,
Ждановай нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадын бригадир.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Свердловэй нэрэмжэтэ колхозой Окинка гэжэ газарта ургаhан зуун пүүдэй урагса. (1958 оной намар хэгдэhэн зураг).

Түрүүшын шалгалта

Институдай гурбадахи дабхарта студентнүүд сугларшанхай, үдэрэй хоёр час болохые хүлеэжэ, шалгалтадаа хэр зэргээр бэлэдхэжэ ерэһэн тухайгаа хөөрэлдэжэ, хүхилдэжэ байгаа һэн.

—Клава, хэдые абабаш, ямар асуудалда харюусаабши?—гэлдэн, шалгалтаяа түрүүлэн үгөөд, гаража ерэһэн басага тэдэнэр тойрошобо.

—Харыт, өөрөөшье хаража үрьдибэгүйб,—гэжэ тэрэнь харюусаад, сэгнэлтэтэй книжкэсэ нүхэдтөө һарбайна.

—О-оһоо, «таба», амаршалнабди,—гэлдэн, тэдэнэр шаг шууяа табилдана.

Эдэнэр—Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай хэлэ, бэшэгэй үдэшын факультедэй хоёрдохи курсын студентнүүд түрүүшынгээ шалгалта энэ үдэр үгэжэ байба. Студентка Клавдия Каличкина энэ түрүүшынгээ шалгалтые «таба» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр үгөө. Нүхэр Каличкина Улан-Удын оёдолой фабрикада оёдолшоноор ажалладаг, үдэшэниинь институдта һуралсадаг. Клава ажалдаашье бэрхэ, һуралсалдаашье оролдосотой, зүрхэтэйгөөр хандадаг басаган юм.

...Студентнүүд хойно хойноһоо һубарилдан шалгалтаяа үгэхөөр кабинедтэ ороно.

Эдэнэр түрүүшынгээ шалгалта литератураар барижа, бултадаа һайн сэгнэлтэ абаа. 21 студентнүүдэй дүрбэниинь «5» гэһэн сэгнэлтэ, нүгөөдүүлынь «4» гэһэн сэгнэлтэ абаа.

Б. Цыремпилов.

ЗУРАГ - ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) студентнүүд Т. Коварская, И. Курбатова, А. Греков, Л. Леонова гэгшэд сэгнэлтынгээ книжкэнүүдые харалсажа байна.

Үнинэй электрогагнууршан

Николай Тимофеевич Крылов Улан-Удын судна-бүтээлгын заводто олон жэл хүдэлмэрилжэ, дүршэл ехэтэй электрогагнууршан болонхой. 300 жэлэй ойн баярай вахтада жагсаһан нүхэр Крылов халаанайнгаа даабариие хэдо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүнөө өөрөө ябадаг баржын корпусуудые һэлыбэн заһабарилжа байна.

—Манай Николай Тимофеевич ёһотойл уран гартай, хэлэһэндээ хүрэдэг хүн даа, — гэжэ халаанай мастер нүхэр Юрченко хөөрэнэ.

Нүхэр Крыловой һургаһан олон залуушуул мүнөө өөртэйнь мүрысэжэ байдаг.

Д. Балданов.

Тобшохоноор мэдээсэхэдэ...

✪Суулгын дунда һургуулиин дэргэдэ метеопост эмхидхэгдэжэ, хүйтэн, халууниие, бороо хурын оросые тодорхойлхо арга бии болобо.

Б. Цыренов.

Мухаршэбэр.

☆ Хабарай эртын тарилга дүүргээд, оройн тарилгада ябажа байһан механизаторнууд Б. Цыбенов, Г. Бадмаев, Б-М. Очирова, Б.Буянтуев гэгшэд «ДТ-54» маркын тракторта ажаллаха зуураа, даабаряа үдэр бүри 150—170 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

«Улаан Тори» колхозой эдэ механизаторнууд эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа, оройн тарилгые шадаал һаа түргөөр дүүргэхэ хүсэлэнтэй.

Ц. Дубданов.

☆ 300 жэлэй ойе ажалай бэлэгтэйгээр угтахын зорилгоор Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид малай продукт тушааха хахад жэлэйнгээ даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Колхозой һаалишад С. Дашиева, З. Будажапова гэгшэд июлиин нэгэн болотор үнеэн бүриһөө 1900—2000 литр һү һааха уялга абаа. Тус колхозой гэшүүд гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ, нооһо тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые 160 процент дүүргэхээр шиидэбэ.

Д. Гыргенов.

ЭНЭЭНИИЕ МЭДЭХЭ ГҮТ?

1958 оной туршада бүхы дэлхэй дээрэ 108 миллион хүн түрэһэн, 61 миллион хүн үхэһэн байна, тиигэжэ дэлхэйн хүн зоной тоо жэл соо 47 миллион хүнөөр олошороо гэжэ хүнүүдэй тоо абадаг Америкын бюро мэдээсэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй туршада Хитадта 15 миллион шахуу хүн, Индидэ—6 миллион, СССР-тэ 4 миллион, США-да 2,6 миллион хүн нэмээ.

Дэлхэйн хүн зоной тоо 1959 ондо 50 миллионоор олошорхонь гэжэ бюро тухайлна.

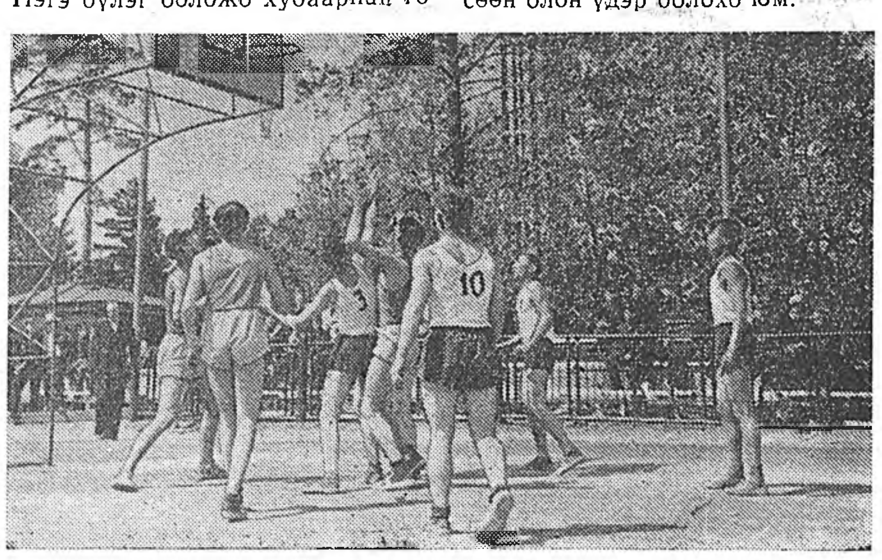
(«Вокруг света» гэжэ журналай 1959 оной 5-дахи номерһоо).

Эдиршүүлэй мүрысөөн

Солбон, шамбай эдир залуу хүбүүд, басагадай мүрысөөн Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ боложо байна. Республикын һургуулинуудай дунда баскетболоор түрүү һуури эзэлхын түлөө болоһон энэ мүрысөөндэ городууд болон аймагуудай һурагшад олоороо хабаадалсана.

Нэгэ бүлэг боложо хубаарһан городууд хоорондын мүрысөөндэ Кяхта, Улан-Удэ, Гусиноозерск городуудай, Каменск тосхоной һурагшад, нүгөө бүлэгтэнь Зэдын, Заиграйн, Хэжэнгын, Байкало-Кударын, Кударын, Сэлэнгын, Прибайкалиин, Кабанскын аймагуудай һурагшад мэргэжэл шадабаряа үзэлсэнэ.

Майн 30-да эхилһэн энэ мүрысөөн олон үдэр болохо юм.

Баскетболоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө һурагшадай дунда боложо байһан мүрысөөндэ Улан-Удын-Советскэ районой нэгэдэхи команда түрүү зэргэдэ ябана. Энэ команда Кяхта городой командынхидтай наадахадаа нүгөөдүүлээ 50:15 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна. **Зураг дээрэ:** хоёр городой командануудай мүрысөөн харуулагдана.

Л. Хайдуровай фото.

„Овод" гэжэ ном бэшэһэн Э. Войнич 95 хүрэбэ

Бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болоһон «Овод» гэжэ роман бэшэһэн элитэ ехэ уран зохёолшо Этель Лилиан Войнич энэ жэлэй май һарада 95-тай болоо. Нью-Йоркдо байдаг советскэ эмхи зургаануудай, хэблэлэй түлөөлэгшэд уран зохёолшын түрэһэн үдэртэй дашарамдуулан гэртэнь ошожо, элдэб бэлэг, сэсэгүүдые барюулаа...

(**«Советская Россия»** газетын 110-дахи номерһоо абтаба).

Хилын саанаһаа

Үхибүүдые хамгаалха уласхоорондын үдэрые һайндэрлэбэ

БУДАПЕШТ, майн 31. (ТАСС). Мүнөөдэр Венгриин ажалшад үхибүүдые хамгаалха уласхоорондын Үдэрые һайндэрлэбэ. Энэ һайндэрэй урда тээ арад зонһоо суглуулагдаһан мүнгөөр Фот гэжэ һуурин газарта үншэн үхибүүдтэ тэжэ баригдаһан 10 шэнэ гэр ашаглалгада үгтөө.

Энэ һайндэртэ зорюулан, Будапешт болон бусад городуудта, хүдөө тосхонуудта культурно-ниитын янза бүриин хэмжээ-ябуулганууд олоор үнгэргэгдөө.

Урда Вьетнамай засагаархид Женевын хэлсээ эбдэжэ байһаар

ХАНОЙ, майн 30. (ТАСС). Вьетнамай информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, нютагай нэгэдэмэл комиссиин зүбшөөлгүйгөөр майн 28-да 250 гаран сэрэгэй хүнүүд, Урда Вьетнамай засагай алба захиргаанай хүнүүд хилэ дээрэ буудалдахагүй газар руу нэбтэржэ ороо.

Автомашинануудаар, мотоциклнуудаар, велосипедүүдээр нэбтэржэ ороод, тэдэнэр Хиен-Луон гэжэ хүүргэдэ дүтэлжэ ерэмсээрээ, Бен-Хай гэжэ мүрэнэй эрье зүбшаад гүйлгэлдэбэ. Тэдэнэй урда тээ 4 машинаар Урда Вьетнамай 14 офицернүүд болон алба захиргаанай хүнүүд мүн лэ энэ хүүргэдэ дүтэлжэ ерэһэн юм.

Тиигэхэдэнь нэгэдэмэл комиссида байһан Вьетнамай арадай армиин хэлхээ холбооной офицер энэ ааша тухай уласхоорондын комиссида дары мэдээсэһэн байна. Иигэжэ Женевын хэлсээ эбдэжэ байхаяа дары болихыень Вьетнамай арадай армиин командовани Урда Вьетнамай засагаархидай урда эрилтэ табяа.

Зоболонто балшар наһан

ПАРИЖ, майн 30. (ТАСС). Орон дотороо ажалшадай үхибүүдэй хүшэр хүндэ байдалда ороод байһан тухай Франциин хэблэл мэдээсэнэ. Францида һургуулинууд, багшанар, яслинууд, үхибүүдэй зундаа амарха лагерьнууд тон дутамаг. «Пари-журналь» газетын мэдэрһэнэй ёһоор, мүнөө зундаа 3,5 миллион үхибүүд городуудһаа хүдөө гаража амарха аргагүйдэхэнь. Газетэнүүдэй тоолохо үзэхэдэ, үхибүүдые хүдөө гаргаха амаруулхын тула мүнөөнэйхидэ орходоо гурба дахин олон лагерьнууд хэрэгтэй.

Орон дотор яслинууд тон дутамаг. Франциин эхэнэрнүүдэй союзай мэдээнэй ёһоор, Буш-дю-рон, Рона, Жиронда гэжэ департаментнуудта оройдоол 12-һоо 17 хүрэтэр ясли бии. Ороной 17 департаментда оройдоошье ясли байхагүй.

Һандарһан, ариг сэбэр сахигдадаггүй һургуулинуудта хэшээл үнгэргэгдэнэ.

Уласхоорондын олимпийска комитедэй сесси

БОНН, майн 30. (ТАСС). Мюнхендэ (ФРГ) уласхоорондын олимпийска комитедэй (МОК) ээлжээтэ сесси боложо, саашадаа дэлхэй дээрэ спортын хүдэлөөнэй хүгжэхэ хэрэгтэ шухала удхашанартай хэдэ хэдэн асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

МОК-ын шухала шиидхэбэринүүдэй нэгэн юуб гэхэдэ, 1964 ондо болохо олимпиадын зунай, үбэлэй наадануудые үнгэргэхэ газар шэлэгдэһэн байна. 1964 оной зунай олимпийска наада эмхидхэхэ эрхэ олохоёо Токио, Детройт, Вена, Брюссель, үбэлэй сагаан олимпиада үнгэргэхэ эрхэ олохоёо Инсбрук (Австри), Калгари (Канада) болон Лахти (Финлянди) городууд оролдоо.

Зунай наада үнгэргэхын тулада Японийн ниислэл хото шэлэгдэбэ. Тиигэжэ түүхэдэ анха түрүүшынхеэ Азида олимпийска наадан үнгэргэгдэхэнь. 1964 оной үбэлэй олимпийска наада эмхидхэхэ эрхэ Австриин Баруун Урда зүгэй ехэ городто — Инсбругта үгтөө.

Тэрэшэлэн «Хитадай олимпийска национальна комитет» гэдэгые МОК-ой мэдэрхээ болихо тухай СССР-эй олимпийска комитедэй дурадхал зүбшэн хэлсэгдээ. 600 миллион хүн зонтой агуу ехэ Хитадай спортсменүүдые яашье түлөөлжэ шадахагүй, Тайбэйдэ (Тайвань) резиденттэй организаци энэ комитедэй нэрээр мүрысөөндэ хабаададаг байна.

Ушар байдалай ёһоор МОК-ой гэшүүд «Хитадай олимпийска национальна комитедые» олимпийска национальна комитедүүдэй дундаһаа гаргаха гэжэ шиидхээ. Мүнөө сагай спортын ехэ мүрысөөнүүдһээ—олимпийска нааданһаа Тайваньда шэбээлһэн бүлэгүүдые наа... наха тухай МОК-ой энэ шиидхэбэриие олониитэ һайшаан угтаба.

Тиибэшье МОК энэ асуудалые эсэслэн шиидхэжэ шадахагүй байшоо. Шиидхэбэри дотороо: «Тайванай олимпийска комитедые мэдэрхэ тухай шэнэ гуйлтын (чанкайшистнарай спортын ажал-ябуулагшадай мэдүүлгэ оруулаа һаа гэһэн удхатай.—**Ред.**) ороо һаань, МОК-ой хаража үзэгдэхэ» гэжэ бэшэһэн байна. Тиимэһээ дэлхэйн оронуудай дунда болодог спортын элдэб олон хуулита мүрысөөнүүдтэ шунгалсажа байха забһар чанкайшистнарай спортын политигуудта олгоһон доо бшуу.

Баруун Германиин министр немецүүдэй хоорондохи харилсаа хорино

БЕРЛИН, майн 30. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, ниитэ Германиин асуудалнуудай талаар Баруун Германиин министр Лемер Германиин хоёр гүрэнэй немецүүдэй хоорондоо үгэсэ ойлголсохо, харилсаха ябадалда эсэргүү байһанаа харуулба. Германиин хоёр гүрэнэй хүн зоной хоорондоо ямараашье харилсахые хориһон захиралта тэрэ гаргаа. Германиин хоёр гүрэнэй хоорондоо үгэеэ ойлголсохо, дүтэ болохо хэрэгтэ зорюулагдаһан хэмжээ-ябуулгануудта хабаадахагүй гэжэ ФРГ-гэй ниитын эмхи зургаануудай алба хаагшадта захирагдаба. Венэдэ болохоёо байһан залуушуулай болон студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн фестиваль, «Прибалтикын эб найрамдалай долоон хоног», Лейпцигтэ болохоёо байһан физкультурна спартакиада, ниитэ Германиин хүдэлмэришэдэй конференци гэхэ мэтын хэмжээ-ябуулгануудта хабаадахыень ФРГ-гэй хүн зондо хоригдоо.

Энэ заабари дүүргээгүй хүнүүдые шангаар хэһээхэ заналта, захиралта дотор сэхэ хэлэгдэнэ.

Сингапурай шэнэ гурим

ПАРИЖ, майн 30. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондентын Сингапурһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, тэндэ мүнөөдэр хуули гаргалгын суглаанда һунгалта боложо байна. Тэрэ һунгалтын дүнгүүдээр, мүнөө болотор Англиин колони байһан Сингапурта шэнэ конституци бии болгогдохонь. Тэрэнэй ёһоор Арадуудай Британска Нэгэдэлэй мэдэл доро Сингапур өөһэдын доторой захиргаатай болохо байна. Сингапурай гадаада гүрэнүүдтэй харилсаа хэхэ, бэеэ хамгаалха тухайнь хэлэхэ болоһоо, тэдэ бүгэдэ Англиин мэдэлдэ орхигдоо.

Июнин 1-дэ хүсэндөө орохо ёһото гэжэ хэлсэгдэдэг энэ конституциин ёһоор, саашадаа Сингапур колони гэжэ нэрлэгдэхэеэ болижо, Арадуудай Британска Нэгэдэлэй «Сингапур штат» гэжэ нэрлэгдэжэ болохо юм.

Баскетболоор Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө

СТАМБУЛ, майн 30. (ТАСС). Баскетболоор Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсажа байһан Советскэ Союзай команда үсэгэлдэр Венгриин баскетболистнуудтай хахад финалай һүүлшын уулзалга хэбэ. Энэ уулзалгын ямараашье дүүрээ һаа, советскэ баскетболистнууд финалда орохо эрхэтэй болоод байһан юм. Тиибэшье шанга наадан боложо, советскэ команда илажа гараа.

Мүнөөдэр эндэ финальна наадан захалба. Энэ мүрысөөндэ СССР-эй, Франциин, Чехословакиин, Венгриин команданууд хабаадана. Манай команда Чехословакиин баскетболистнуудтай уулзахань.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ЭБ НАЙРАМДАЛТА ХАНИ БАРИСААН

Нүхэр Н. С. Хрущев түрүүтэй советскэ партийно-правительственна делегациин Албанида айлшаар ошоошонь тон ехэ удхашанартай юм. Тэрэ хадаа совет, албан арадуудай хани барисаае саашадань бэхижүүлхэ, социализмын дэлхэйн системын хүсэнүүдые бата бэхи жагсаалтай болгохоһоо гадна, мүн Балканай хахад ольторог дээрэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые тогтонижоруулха, бэхижүүлхэ хэрэгтэ хэһэн манай ороной шэнэ оруулалта мүн болоно. Албаниин, Советскэ Союзай эбдэршэгүй хани барисаан фашизмда эсэргүү тэмсэлдэ хоёр оронуудай эрхим хүбүүдэй адхаһан халуун шуһаар баталагдаһан байха. Энэ дайсаниие илажа, Албани эрхэ сүлөөтэй боложо, шэнэ ажабайдал—социалистическэ байгуулалтын замда ороһон байна. Капиталистическэ арьяатадай гар доро байһан саг үни үнгэрөө. Капиталистическэ гүрэнүүд энэ арадые нэгэнтэ бэшэ дээрмэдэһэн, хюдаха гэһэн байха юм. Гэбэшье энэ арад эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ нэгэнтэ бэшэ бододог һэн. Мүнөө үеын Албани хүгжэнги промышленностьтай, һалбаран бадаржа байһан хүдөө ажахытай түрүү орон болонхой. Экономическа хурдан хүгжэлтынгөө талаар, хүн бүхэндэ хүртэхэ промышленна продукциин зарим зүйлөөр Албани капиталистическэ Грециие, Турциие, мүн Италиие ахижа гаранхай. Мүнөөнэй Албани урданай Албаниһаа 19 дахин ехэ промышленна продукци гаргана. Соёл культурын талаар эрид хубилалта болонхой. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй хүн үгы болонхой. Түүхэдээ түрүүшынхеэ албан арад өөрынгөө университедтэ һураха арга боломжотой болонхой.

Эдэ агуу ехэ хубилалтануудые бэелүүлхэдээ, албан арад Советскэ Союзай ахадүү ёһоной туһаламжада түшэглөө, мүнөөшье түшэглэжэ байна. Хоёр оронуудай хани барисаан, хани харилсаан—Албаниин амжалтатай хүгжэлтын, социалистическэ лагериин оронуудые бэхижүүлхэ асари ехэ хүсэн мүн.

Орон дотороо социализм байгуулха агуу ехэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа үгэжэ байһан Албаниин ажалшад Эхэ ороноо саашадань шэнэдхэн хубилгаха туйлай ехэ түсэбүүдые бэелүүлхын тула бата бэхи, үни удаан сагай эб найрамдал хэрэгтэй гэжэ һайса мэдэнэ. Тиимэ дээрэһээ Албани Адриатическа далайн эрье шадар амгалан байдал хамгаалхын тула хэлбэришэгүйгөөр, эрид шууд тэмсэнэ. Теэд энэ тэмсэлээрнь Албаниин хүршэнэр — Греци, Турци болон Италиин хүтэлбэрилхы бүлэг хүнүүд дурагүйдөө. Тэдэнэр өөһэдынгөө арадуудай эрилтые тоонгүйгөөр, ороною Америкын ракетнэ болон атомна базануудай талмай болгожо байна. Тиимэһээ Албанида дайн сэрэгэй аюул тохёолдонхой. Империалистическэ арьяатад Албаниие дахинаа эзэрхэн зонхилхо гэһэн эрмэлзэлгэтэйшье һаа, тэдэнэрэй гар Албанида хүрэхэгүй. Албани—социалистическэ оронуудай бүлэнэрэй гэшүүн мүн. Албан арадай эрхэ сүлөөдэ, бэеэ даанхай байдалда эсэргүү ямаршье һэдэлгэ бүтэхэгүй юм, гэжэ Советскэ правительствые толгойлогшо Н. С. Хрущев Албанида хэлэһэн үгэ соогоо онсолон тэмдэглэнэ. Юуб гэхэдэ, Албаниин талада социалистическэ лагериин бүхы хүсэнүүд тэмсэхэ юм.

Энэ мэдүүлгые баруун тээхи эзэрхэг түримхэй хархисууд тэсэжэ ядаба. Советскэ Союз Балканда Средиземно далай шадар эб найрамдалда аюул тохёолдуулна гэһэн шашалдаа тарааба. «Хүйтэн дай» ябуулдаг хүнүүдэй энэ хардалга ямаршье үндэһэ баримтагүй юм. Н. С. Хрущевой хэһэн дурадхалнууд эб найрамдалда аюул хэнэ бэшэ, харин Албанида эб найрамдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ зорюулагданхай. «Балканай хахад ольторогые амгалан байдалай ольторог болгохо, эндэ ракетэшье, атомна буу зэбсэгшье байлгахагүйн тула бидэ иимэ дурадхалнуудые оруулнабди», гэжэ Н. С. Хрущев хэлээ һэн. Энэ хадаа грек арадташье, мүн Италиин арадташье аша туһатай юм. Гадна Балканай хахад ольторог дээрэ, Средиземно далай шадар ажаһуудаг бүхы арадуудта аша туһатай юм.

Грециин, мүн Албанитай хүршэ капиталистическэ бусад гүрэнүүдэй эб найрамдалда дуратай хүнүүд манай ороной амгалан ёһоной дурадхалнуудые һайшаан дэмжэнэ. «Советскэ премьер-министр Грецидэ хани ёһоор гараа һарбайна, энэнь грек арадай үмэнэһөө һайшаан дэмжэгдэнэ,—гэжэ Грециин «Авги» газетэ бэшэнэ.—Балканиие атомна буу зэбсэггүй зоно, эб найрамдалай зоно болгохоор тэрэ дурадхана. Энэ хадаа туйлай ехэ удхашанартай юм. Грециин амгалан ёһоор хүгжэхэ шэнэ харгы зам, шэнэ арга боломжо олгожо үгэнэ. Греци эб найрамдалые хүсөө һаа, Балканда эб найрамдалай зоно байгуулха гээ һаа, хүршэнэртэйгөө эбтэй байха ёһотой. Советскэ Союзай дурадхалые Италиин, мүн бусад хэдэ хэдэн оронуудай демократическа олониитэ, хэблэл дэмжэнэ.

Албаниин, Чехословакиин, Болгариин, Германиин Демократическа Республикын, мүн бусад хэдэн оронуудай олон газетэнүүд Албанида хэһэн Советскэ правительствын уряанууд, Женевэдэ оруулһан советскэ делегациин дурадхалнууд нэгэ зорилгодо — эб найрамдалые тогтонижоруулха, бэхижүүлхэ хэрэгтэ шэглүүлэгдэнэ гэжэ газетэнүүд бэшэнэ.

ҺАЙН ЭХИ ТАБИГДАБА

Москвада майн 24-дэ баталагдаһан худалдаа наймаанай советско-английска хэлсээе «һайн эхи табигдаба» гэжэ Англиин олониитэ, мүн хэблэл һайшаан дэмжэнэ. Энэнь ушартай юм. Англи бага газартай аад, олон хүн зонтой, хүгжэнги индустритай орон. 50 миллион хүн зониие эдеэ хоолоор хангахын тула фабрика, заводуудуудые хүдэлгэхын тула промышленна продукцияа наймаалжа, түүхэй эд, эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдажа абадаг юм. Тиимэ дээрэһээ Англиин наймаа хэдэг хүнүүд Советскэ Союзтай, социалистическэ лагериин оронуудтай худалдаа наймаа хэхэ талаар Холбоото Штадуудай байгуулһан хорюулые усадхаха гэжэ үнинэй оролдоно. Хүйтэн дай ябуулха гэһэн политика уласхоорондын худалдаа наймаанай талаар бута һүрэбэ гэжэ Советскэ Союзтай Англиин хэһэн хэлсээн дахин гэршэлбэ. Хүйтэн дайнай политика ажахын бэрхэшээлдэ ороһон баруун оронуудта ехэ хохидол ушаруулна. Энэнь Англиин жэшээ дээрэһээ эли тодоор харагдана.

Орон дотор миллионһоо олон хүн хүдэлмэригүй, мүн долоон хоногоо дүүрэн хүдэлдэггүй олон миллион хүдэлмэришэд бии. Хүдэлмэригүйдэлгые зайсуулха, Англиин промышленностиие һэргээхын тула зүүн болон баруун зүгэй оронуудтай худалдаа наймаагаа үргэдхэхэ ёһотойбди, гэжэ профсоюзуудай хүтэлбэрилхы хүнүүд онсолон тэмдэглэдэг байна.

Советскэ Союз Англи хоёрой экономическа холбоо барисаа хүгжөөхэ гээшэ социальна ондо ондоо системэтэй оронуудай хоорондоо амгалан ёһоор зэргэшэн ажаһууха хэрэгтэ элитэ ехэ оруулалта болоно гэжэ Англиин олониитэ харана. Энээнтэй дашарамдуулан «Ивнинг Ньюс» гэжэ Лондоной газетэ иигэжэ мэдүүлбэ: ородой политикада, совет ажабайдалда дурагүй байжа болохо, гэбэшье мүнөөнэй атомна сагта бидэ бэетэйгээ амгалан ёһоор зэргэшэн ажаһуужа һураха ёһотойбди. Манай оронууд хоорондоо эд барааа бүри ехээр андалдан абалсахадаа энэ зорилгые туйлаха хэрэгтэ туһалха юм.

Гэбэшье Советскэ Союз Англи хоёрой хоорондохи худалдаа наймаанай хэлсээн баруун зүгтэ тала ондоогоор сэгнэгдээ. Хүйтэн дайе бүри шангадхаха, уласхоорондын харилсаануудые бүри хурсадуулха гэһэн хүнүүдые мэгдээбэ.

«Уолл-Стрит Джорнэл» газетын һаяхан хэһэн мэдүүлгэ США-гай хүтэлбэрилхы бүлэг хүнүүдэй ябуулдаг политика арадуудай эрилтые, эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгые буруушааха һаа гадна, тэрэ политикын улам урагшагүй болоо жо байһыень үшөө дахин гэршэлбэ. Советско-английска хэлсээ Англиин ажалшадай наймааша хүнүүдэй зүгһөө дэмжэлгэ, баруун зүгэй арадууд дайн сэрэгэй аюул доро ажаһуухаяа хүсэнэгүй, эб найрамдалые, бусад оронуудтай тэрэ тоодо Советскэ Союзтай худалдаа наймаанай харилсаа байгуулхые тэдэнэрэй хүсэжэ байһыень эли тодоор харуулна.

К. БЕЛЯЕВ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26, Телефоны редакции: редактора —46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская —35-95, бухгалтерия—37-32, Для междугородных переговоров—16.

НО1054. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4870.